ԱՒԱԳ ՇԱԲԱԹ

ՃԱՇՈՒ ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՃՐԱԳԱԼՈՅՑ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ
ԱՆԹԻԼԻԱՍ
2026

ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԵԱՆՑ

ՁԱՇՈՒ ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՈՐԴ ԺԱՄ

ՔՀՆ. *Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս։ Ամէն։*

Հայր մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո։ Եկեսցէ արքայութիւն քո։ Եղիցին կամք քո՝ որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր։ Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց։ Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն. այլ՝ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

Օրհնեալ Հոգիդ Սուրբ Աստուած ճշմարիտ։ Ամէն։

ՍԱՂՄՈՍ 51 (50)

ԴՊՐ. *Ողորմի՛ ինձի, ո՛վ Աստուած, դուն՝ որ ա՛յնքան ողորմած ես, քու անսահման գթութեամբդ իմ յանցանքս ներէ՛ ինձի։*

Ամբողջութեամբ մաքրէ՛ զիս իմ անօրէնութենէս, եւ իմ մեղքէս զիս սրբէ՛։

Գիտեմ, յանցանք գործեցի, մեղքս ընաւ միտքէս չ՚ելլեր։

Քեզի, միայն քեզի՛ դէմ մեղանչեցի, Տէ՛ր, գործեցի այն՝ ինչ որ դուն չարիք կը նկատես։

Ուստի արդար ես, ի՛նչ վճիռ ալ արձակես. իրաւացի ես, ի՛նչ պատիժ ալ սահմանես։

Արդարեւ, անօրէն եմ ծնունդէս ի վեր, մեղաւոր եմ մօրս յղութեան պահէն սկսեալ։

Սակայն դուն, Տէ՛ր, որովհետեւ մարդուս սրտին մէջ ճըշմարտութիւնը կ՚ուզես տեսնել, ծածուկ կերպով իմաստութիւնդ յայտնեցիր ինձի։

Ուստի ներումիդ ցօղով սրբէ՛ գիս, եւ պիտի մաքրուիմ, լուա՛ գիս, եւ ձիւնէն աւելի մաքուր պիտի ըլլամ։

Ցնծութիւնն ու ուրախութիւնը վերադարձո՛ւր ինծի, եւ տառապած ոսկորներս պիտի ցնծան։

Նկատի մի՛ առներ մեղքերս, ներէ՛ բոլոր յանցանքներս։

Մաքուր սի՛րտ մը հաստատէ մէջս, ո՛վ Աստուած, նոր եւ ուղիղ հոգի՛ դիր իմ ներսիդիս։

Ներկայութենէդ մի՛ զրկեր գիս, Տէ՛ր, եւ քու Սուրբ Հոգիդ թող չվքէ՛ գիս։

Փրկութեանդ ցնծութի՛ւնը տուր ինծի, եւ քու կամքիդ հնազանդ հոգի մը դիր իմ մէջս։

Որպէսզի անօրէններուն սորվեցնեմ քու կամքդ, եւ մեղաւորները քեզի՛ դառնան։

Այս արեան պարտքէն փրկէ՛ գիս, Աստուա՛ծ, Աստուա՛ծ, փրկի՛չըս, եւ լեզուս ցնծութեամբ արդարութիւնդ պիտի երգէ։

Բա՛ց իմ շրթներս, ո՛վ Տէր, թող բերանս քեզի օրհնութի՛ւն երգէ։

Եթէ զոհ կամենայիր՝ պիտի մատուցանէի, բայց ողջակէզ դուն չե՛ս ուզեր։

Ուզած զոհդ գղջումով լի հոգի մըն է, ո՛վ Աստուած, հեռեւաբար մի՛ մերժեր գղջումնալից եւ ընկճուած իմ սիրտս։

Բարեհաճ եղիր Սիոնի հանդէպ, որպէսզի Երուսաղէմի պարիսպները վերաշինուին։

Այն ատեն պիտի ընդունիս քաւութեան մեր զոհերը, ուխտի նուէրներն ու ողջակէզները, եւ քու զոհասեղանիդ դրուած մատղաշ ցուլերը։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ։

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ԵՐԳ

Օրհնեմք ըզքեզ Հայր անսկիզբն, էից էակ ի յանգոյից, բարձեր ճեռօք նիւթ ի հողոյ եւ ստեղծեր մարդ ի պատկեր քո. գլուխըն ոտից խոնահեցաւ, զի զպատուիրան քո մոռացաւ. դարձեալ ասեմք ՚ստ անառակին թէ Հայր մեղայ քեզ ի յերկինս։

Երկնաւորացն անքննելի եղեր մարդկան տեսանելի. զգեցար պատկեր հողեղինի, պատկերըդ հօր անփոխելի. ելեր յերրորդ ժամ ի խաչին վասն Ադամայ նախաստեղծին. ՚նդ աւազակին քում խաչակցին արժանացո ըզմեզ դրախտին։

Թագաւոր թագաւորաց առատաբուղխ Հոգի չնորհաց. ժողովելոցն ի վերնատանն առաքելոցն երկոտասան. ի հրոյ լեզուս երեւեցար յոգիս նոցա վերանըստար. լուր յանուն քո ժողովելոցս էլ եւ առ մեզ յերրորդ ժամուս։

ՄԱՂԹԱՆՔ

ՔՀՆ. *Տէ՛ր, ամէն ժամ աղաչանքս հետեւեալն է.- Մաքրէ՛ զիս մեղքերէս եւ զիս պահպանէ անիրաւ մարդոցմէ, մարդասէ՛ր Տէր։*

ՔԱՐՈԶ

ՍԻՊ. *Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։*

ՔՀՆ. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

ՍԱՂՄՈՍ 68 (67.19–20)

ԴՊՐ. *Օրհնեալ է Տէրը, մեր փրկիչ Աստուածը, որ օրը օրին մեր հոգերը կը կրէ։*

Մեր Աստուածը փրկիչ Աստուած է, Տէրը, մեր Տէրը ի՛նքն է որ մահուընէ կ՚ազատէ։

ՔԱՐՈԶ

ՍԱՐԿ. *Խնդրեսցուք հաւատով ի Տեառնէ վասն ճանապարհորդաց հարց եւ եղբարց մերոց, որք ընդ ծով եւ ընդ ցամաք գնասցեն, որպէս զի առաջնորդեսցէ նոցա, խաղաղութեամբ պահեսցէ, եւ տարեալ հասցուսցէ յիւրաքանչիւր տեղիս, Տէ՛ր Աստուած մեր։ Վասն զի նա ինքն է առաջնորդ կենաց եւ յոյս փրկութեան, որ յայոդէ ծառայից իւրոց խաղաղութեամբ հասանիլ ի նաւահանգիստն կենաց եւ փրկութեան։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։*

ԱՂՕԹՔ

ՔՀՆ. *Ո՛վ Տէր՝ մեր Աստուածը, դո՛ւն առաջնորդէ մեզ եւ մեզի սորվեցուր ընթանալ քու արդար ճամբաներէդ։ Խաղաղ պահէ՛ մեր կեանքը, որ հաճոյական ըլլայ քեզի։ Քու ծառաներուդ եւ աղախիններուդ հոգեւոր եւ մարմնաւոր ընթացքը՝ քու անարատ ճամբաներէդ առաջնորդելով, հասցո՛ւր յաւիտենական կեանքիդ, չնորհիւ քու միածինիդ եւ մեր Տիրոջ ու փրկիչին՝ Յիսուս Քրիստոսի, որ մեզի կեանքի առաջնորդ եւ փրկութեան յոյս եղաւ։ Անոր հետ օրհնաբանեա՛լ ես, ամենակա՛լ Հայր, կենդանարար եւ ազատիչ Սուրբ Հոգիին հետ միասին, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

ԴՊՐ. *Յիշէ՛, Տէր, քեզի ծառայողները.— Մեր ծնողները, ուսուցիչները, եղբայրներն ու քոյրերը, ընկերները, մեզ կերակրողները, ուխտաւորները, ճամբորդները, մեզ հանգստացնողները, վաստակաւորները, խոստովանողները, ապաչխարողները, գերիները, հիւանդները, նեղեալները, իշխանութեան գլուխ գտնուողները, մեզի չարիք ընողները, բարերարները, թշնամիները, մեզ ատողները եւ անոնք՝ որոնք հաւատքով դաստիարակեցին մեզ։*

ԱՂՕԹՔ

ՔՀՆ. *Ձիչէ՛, Տէ՛ր, եւ ողորմէ՛։*

Բարերար եւ բազումողորմ Աստուած, քու անմոռաց գիտուքեամբդ եւ անբաւ մարդասիրութեամբդ յիչէ՛ բոլոր քեզի հաւատացողները, եւ ողորմէ՛ բոլորին։ Օգնէ՛ եւ փրկէ՛ ամէն տեսակի վտանգներէն ու փորձութիւններէն։ Արժանի՛ ըրէ գոհութեամբ փառաւորելու քեզ՝ Հայր եւ Որդի եւ Սուրբ Հոգի, այժմ եւ միչտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ՍԱՂՄՈՍ 23 (22)

ԴՊՐ. *Տէրն է հովիւս, ուստի ոեւէ բանի կարօտ պիտի չմնամ։*

Դալար արօտավայրերու մէջ կը մակաղեցնէ զիս, հանգըստարար ջուրերուն գիս կը տանի։

Կը վերանորոգէ զիս եւ ուղիղ ճամբաներէ կ՚առաջնորդէ, որպէսզի իր անունը փառաւորուի։

Նոյնիսկ երբոր մահաստուեր ձորերէ կ՚անցնիմ, չարիքէ մը չեմ վախնար, Տէ՛ր, քանի դուն իմ հետս ես։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ։

Այժմ եւ միչտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ՔԱՐՈԶ

ՍԲԿ. *Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։ Գոհաբանելով աղաչեսցուք զբարերար Հոգին Աստուած, եւ խնդրեսցուք զողորմութիւն ի նմանէ, զի անցուսցէ ի մէնջ զցասումն պատուհասի յանցանաց մերոց բարերարութեամբ իւրով։ Ամենակալ Տէ՛ր Աստուած մեր, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։*

ԱՂՕԹՔ

ՔՀՆ. *Քու խաղաղութեամբդ, Հոգի՛ Սուրբ, ճչմարիտ Աստուած, որ վեր է ամէն միտքէ ու խորհողութենէ, մխիթարէ՛ մեզ՝ քու ծառաներդ, ընդունելով մեր աղաչանքը։ Դուն՝ որ*

բարերար ես, ջնջէ՛ մեր յանցանքներուն արժանի ահաւոր պատիժը։ Ներողամիտ գտնուէ եւ լսէ՛ մեզ, քաւէ՛ եւ ներէ՛ մեր մեղքերը։ Արժանի՛ ըրէ զոհուԹեամբ փառաւորելու քեզ, Հօրը եւ միածին Որդիին հետ միասին, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԵԱՆՑ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԺԱՄ

ՔՀՆ. *Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս։ Ամէն։*

Հայր մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո։ Եկեսցէ արքայուԹիւն քո։ Եղիցին կամք քո՝ որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր։ Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց։ Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձուԹիւն. այլ՝ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայուԹիւն եւ զօրուԹիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

ՔՀՆ. *Օրհնեալ Հայր Սուրբ Աստուած ճչմարիտ։ Ամէն։*

ՍԱՂՄՈՍ 51 (50)

ԴՊՐ. *Ողորմի՛ ինձի, ո՛վ Աստուած, դուն՝ որ ա՛յնքան ողորմած ես, քու անսահման գԹուԹեամբդ իմ յանցանքս ներէ՛ ինձի։*

ԱմբողջուԹեամբ մաքրէ՛ զիս իմ անօրէնուԹենէս, եւ իմ մեղքէս զիս սրբէ՛։

Գիտեմ, յանցանք գործեցի, մեղքս ընաւ միտքէս չ՚ելլեր։

Քեզի, միայն քեզի՛ դէմ մեղանչեցի, Տէ՛ր, գործեցի այն՝ ինչ որ դուն չարիք կը նկատես։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ։

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ԵՐԳ

Խաւարեցաւ լոյս արեւուն ի վեցերորդ ժամ ուրբաթուն, ծանոյց թէ լոյսն արարչական նըսեմացոյց գլոյսն եղական, կախեալ ըզքեզ մերկ ի խաչին քօղով ստուերաւըն ծածկէին, հերքեա ի մէնջ ըզծանրութիւն չըրջող դիւին միջօրէի։

Զանճրութիւն մարտ այսոյն չարի որ յայս ժամուս պատերազմի. դօղեալ հոգւոց մեր հերքեսցի քո նչանաւ սրբոյ խաչի. ճըչմարտութեան քո ճառագայթ զառ ի յերկնից անկեալ փայլակն մերժեալ ի մէնջ հալածեսցէ եւ գմեզ լուսով քո վառեսցէ։

Ցայս միջօրեայ տուընջեան ժամուս վայելչական աչաց մարմնոյս, նետիւք գաղտնեաց մի՛ խոցեսցուք ի խաւարէն որ ի ծածուկ. չուրջանակի բանակեսցեն ըզմեօք բանակըք հրեշտակաց, որք պարակից մեզ լինելով ըզքեզ ընդ Հօր փառատրելով։

ՄԱՂԹԱՆՔ

ՔՀՆ. *Տէ՛ր, ամէն ժամ աղաչանքս հետեւեալն է.- Մաքրէ՛ զիս մեղքերէս եւ զիս պահպանէ անհրաւ մարդոցմէ, մարդասէ՛ր Տէր։*

ՔԱՐՈԶ

ՍՐԿ. *Եւ եւս խաղաղութեան գՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։*

ՔՀՆ. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

ՍԱՂՄՈՍ 79(78.8–9)

ԴՊՐ. *Տէր, մի՛ յիշեր մեր անցեալի յանցանքները, փութով եկո՛ւր՝ ողորմի՛ մեզի, որովհետեւ յետին թշուառութեան հա-*

սանք։

Օգնէ՛ մեզի, ո՛վ մեր փրկիչ Աստուածը, քու անունդ փառաւորելու համար։

ՔԱՐՈԶ

ՍԲԿ. *Վասն հիւանդաց եւ ամենայն վշտացելով աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում եւ բժշկեսցէ զախտս եւ զհիւանդութիւնս հոգւոց եւ մարմնոց ծառայից իւրոց. եւ կատարեալ առողջութեամբ հաստուսցէ զամենեսեան ի մշտնջենաւոր եւ յանախտ կեանս։ Որ առաքեցաւ ի Հօրէ ի բժշկութիւն ազգի մարդկան՝ միածին Որդին Աստուծոյ. Տէ՛ր մեր եւ Փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։*

ԱՂՕԹՔ

ՔՀՆ. *Քու ժողովուրդդ փարատէ՛ ցաւերը եւ բժշկէ՛ հիւանդութիւնները, ո՛վ Տէր, մեր Աստուածը, եւ կատարեալ առողջութի՛ւն չնորհէ բոլորին՝ քու ամենայաղթ խաչիդ նշանովը, որով մարդոց տկարութիւնները քու վրադ առիր եւ դատապարտեցիր կեանքի ու փրկութեան թշնամին։ Դո՛ւն ես մեր կեանքն ու փրկութիւնը, բարերա՛ր եւ բազումողորմ Աստուած. միայն դո՛ւն կրնաս մեր մեղքերը ներել եւ ցաւերն ու հիւանդութիւնները վանել մեզմէ, որովհետեւ քեզի ծանօթ են մեր կարիքները։ Ո՛վ բարիքներու պարգեւիչ, իւրաքանչիւրին կարիքներուն համաձայն՝ քու առատ ողորմութի՛ւնդ պարգեւէ արարածներուդ, որոնք միշտ կը փառաւորեն ու կ՚օրհնաբանեն քեզ, ամենասո՛ւրբ Երրորդութիւն, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

ՍԱՂՄՈՍ 41 (40)

ԴՊՐ. *Երանի՛ անոր, որ թշուառին հոգ կը տանի. նեղութեան*

ժամանակ Տէրը զայն պիտի ազատէ։

Տէրը պիտի պահպանէ զայն, անոր կեանքը պիտի երկարէ, զայն երանելի պիտի դարձնէ այս աշխարհի մէջ, եւ զայն պիտի չմատնէ թշնամիներու քմահաճոյքին։

Տէրը պիտի օգնէ անոր՝ հիւանդ պառկած ժամանակ եւ իր հիւանդութենէն գինք պիտի ապաքինէ։

Ես Տիրոջ ըսի. «Ողորմէ՛ ինծի, Տէ՛ր. բժշկէ՛ զիս, ես քեզի դէմ մեղանչեցի»։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ։

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ՔԱՐՈԶ

ԱՐԿ. *Եւ եւս խաղաղութեան գՏէր աղաչեսցուք։ Խնդրեսցուք հաւատով ի Հօրէ վասն քաւութեան մեղաց եւ թողութեան մեղաց եւ թողութեան յանցանաց. փրկելոյ զմեզ ի վչտաց եւ ի նեղութեանց. իջանելոյ ի վերայ մեր ողորմութեան եւ գթութեան Տեառն Աստուծոյ ամենակալին, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։*

ԱՂՕԹՔ

ՔՀՆ. *Ո՛վ Հայր եւ Աստուած, որ գթառատ ես, եւ ամէն տեսակի մխիթարութիւն պարգեւելով՝ մեզ կը մխիթարես մեր բոլոր նեղութիւններուն մէջ։ Այս պահուն լսէ՛ քու ծառաներուդ պաղատալից խնդրանքը, եւ ընդունէ՛ մեր աղաչանքը։ Դուն՝ որ բարերար ես, ջնջէ՛ մեր յանցանքներուն արժանի ահաւոր պատիժը։ Ներողամի՛տ գտնուէ եւ լսէ՛ մեզ, քաւէ՛ եւ ներէ՛ մեր մեղքերը։ Արժանի՛ ըրէ զոհութեամբ փառաւորելու քեզ, Հօրը եւ միածին Որդիին հետ միասին, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

ԿԱՐԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԵԱՆՑ

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ԺԱՄ

ՔՀՆ. *Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս: Ամէն:*

Հայր մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո: Եկեսցէ արքայութիւն քո: Եղիցին կամք քո՝ որպէս յերկինս եւ յերկրի: Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր: Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն. այլ՝ փրկեա զմեզ ի չարէ: Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս: Ամէն:

ՔՀՆ. *Օրհնեալ Որդիդ Սուրբ Աստուած ճչմարիտ: Ամէն:*

ՍԱՂՄՈՍ 51 (50)

ԴՊՐ. *Ողորմի՛ ինձի, ո՛վ Աստուած, դուն՝ որ ա՛յնքան որորմած ես, քու անսահման գթութեամբդ իմ յանցանքս ներէ՛ ինձի:*

Ամբողջութեամբ մաքրէ՛ զիս իմ անօրէնութենէս, եւ իմ մեղքէս զիս սրբէ՛:

Գիտեմ, յանցանք գործեցի, մեղքս ընաւ միտքէս չ՚ելլեր:

Քեզի, միայն քեզի՛ դէմ մեղանչեցի, Տէ՛ր, գործեցի այն՝ ինչ որ դուն չարիք կը նկատես:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ:

Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

ԵՐԳ

Զարչարակցեալ քեզ տիւ լուսոյ երեք ժամու խաւարելոյ, պայծառացեալ յիններորդին ի տիպ լրման մահու ստուերին. ջահրդ լուսոյ մեծապայծառ աւանդեցեր գհոգիդ առ Հայր. ռահիւ կրցորդ քեզ ի յերկինս լզմեզ ուղղեա հոգւով քոյին:

Սանդարամետրք սարսեցին գկապեալ հոգիսն արձակեցին. վէմք ի վիմէդ պատառեցան ի տապանաց մեռեալք յարեան. տարերք երկրի տատանէին եւ աչխարհի սիւնք դողային. րամեալքս առ քեզ պաղատեսցուք, գի ընդ արդարսըն դասեսցուք։

Ցուցեր յայնժամ ըսքանչելիս եւ այժըմ մեզ ողորմեսցիս. սիւծեալ բնութիւնս քեւ ողջացաւ չնորհեա եւ մեզ լինել անցաւ. փոխան մահու քո կենարար կեցո ըզմեզ, Տէ՛ր բարերար, քեզ պաղատիմք՝ստ աւազակին յիչեա ըզմեզ յօրն ահագին։

ՄԱՂԹԱՆՔ

ՔՀՆ. *Տէ՛ր, ամէն ժամ աղաչանքս հետեւեալն է.- Մաքրէ՛ գիս մեղքերէս եւ գիս պահպանէ անիրաւ մարդոցմէ, մարդասէ՛ր Տէր։*

ՔԱՐՈԶ

ՍԻՄ. *Եւ եւս խաղաղութեան գՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։*

ՔՀՆ. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ այժմ եւ միչտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։*

ՍԱՂՄՈՍ (ԴՆ 3.34)

ԴՊՐ. *Տէ՛ր, քու անունիդ համար, մեզ ընդմիչտ մի՛ լքեր։ Մի՛ խզեր մեզի հետ կնքած քու ուխտդ, մեզ մի՛ զրկեր ողորմութենէդ։*

ՇԱՐԱԿԱՆ ԲՋ

Նահապետին Աբրահամու հայցմամբ ընկալ, Տէ՛ր, գաղաչանս. եւ ծառային քումմ Սահակայ խընդրուածովք ի մեզ գրթա. րենատեսին Իսրայէլի սիրով սըրբոյն ի մեզ խնայեա. երեքսըրբեան երիւք սոցին սըրբեա գհոգի գմիաս եւ գմարմին։

ՔԱՐՈԶ

ՍԻՄ. *Աղաչեսցուք գկենսատու փրկիչն մեր Քրիստոս, որ կա-*

մաւոր խաչելութեամբն իւրով զարարածս փրկեաց, եւ հեղմամբ արեան իւրոյ զթողութիւն չնորհեաց յուսացելոց իւրոց։ Ամենակա՛լ Տէ՛ր Աստուած մեր, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

ԱՂՕԹՔ

ՔՀՆ. *Քու դիմացդ ծունկի եկած, ամբողջ սրտով կ՚աղաչենք եւ գթութիւնդ կը հայցենք, բարերար եւ բազումողո՛րմ Աստուած։ Ինչպէս քու ծառաներուդ խոստացար՝ ըսելով. «Ինչ որ հաւատքով խնդրէք Հօրմէն՝ Որդիին անունով, պիտի տրուի ձեզի», այս պահուն չնորհէ՛ եւ իրենց բարի կատարումի՛ն հասցուր քեզի հաւատացողներուս խնդրանքները, որովհետեւ քեզի՛ ապաւինած ենք։ Քու առատ ողորմութեամբդ մխիթարէ՛ մեզ այս կեանքին մէջ, եւ առաջնորդելով՝ երկինքի անպատմելի արքայութեանդ հասցուր, որպէսզի Ամենասուրբ Երրորդութիւնդ փառաբանուի եւ պատուբուի, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

ՍԱՂՄՈՍ 113(112.1–2)

ԴՊՐ. *Օրհնեցէ՛ք, դուք՝ Տիրոջ ծառայողներ, օրհնեցէ՛ք Տիրոջ անունը։*

Տիրոջ անունը օրհնեալ ըլլայ այժմէն մինչեւ յաւիտեան։

ՇԱՐԱԿԱՆ ԳՋ

Այսօր աստուածութիւնըն գուարճանայ նոր հաստատելով գերկիր։ պարըք սուրբք փառաբանեն գըւարթնոց։ եւ մեք ճայնիւ օրհնութեամբ զարդարեսցուք սուրբ ըզտօնս։

Այսօր եւ մեք ցընծամք տօնիւս ընդհանուր հընչմամբ։ մեծապէս փայլմամբ երեւեցաւ յաչխարհի։ առ Աստուած գոհութիւնք ընթանան, պատմեն անդադար ըզբան կենդանի։

Խնդա եւ գուարճացիր եկեղեցի, կոյս սուրբ եւ հարսն երկնաւոր փեսային, ահա տեսանեմք զօծեալն ըզՔրիստոս, գոլով առ քեզ լոյսըն հեթանոսաց։

Ընթերցում Ծնունդներու գիրքէն (1.1-3.24)

Սկիզբէն Աստուած երկինքն ու երկիրը ստեղծեց։ Բայց երկիրը անկերպարան եւ դատարկ էր։ Ամէն ինչ ծածկուած էր խորունկ ջուրերով, որոնց վրայ խաւարը կը տիրէր, եւ Աստուծոյ Հոգին ջուրերուն վրայ կը շրջէր։

Աստուած ըսաւ.

— Լո՛յս թող ըլլայ։

Լոյսը գոյացաւ, եւ Աստուած տեսաւ թէ լոյսը բարի է։ Ապա Աստուած բաժնեց լոյսն ու խաւարը. լոյսը կոչեց «Ցերեկ», իսկ խաւարը՝ «Գիշեր»։ Եւ գիշեր ու ցերեկ միասին՝ կազմեցին առաջին օրը։

Աստուած ըսաւ.

— Թող ջուրերուն մէջեւ տարածութիւն մը ըլլայ, որ բաժնէ ջուրերը իրարմէ։

Եւ այնպէս եղաւ։ Աստուած վերին եւ ներքին ջուրերուն մէջեւ ստեղծեց կամար մը, որ «Երկինք» կոչեց։ Երեկոյ եղաւ, եղաւ առաւօտ։ Այսպէս ամբողջացաւ երկրորդ օրը։

Աստուած ըսաւ դարձեալ.

— Երկինքին տակ գտնուող ջուրերը թող մէկտեղուին եւ ցամաքը երեւի։

Եւ այնպէս եղաւ։ Աստուած ցամաքը կոչեց «Երկիր», իսկ ջուրերուն գանգուածը կոչեց «Ծով», եւ տեսաւ թէ բարի են։ Ապա Աստուած ըսաւ.

— Թող երկիրը դալար բոյսեր ու հացահատիկներ բուսցընէ, եւ պտղատու ծառեր, որոնք իրենց տեսակը բազմացնելու սերմը իրենց մէջ ունենան։

Եւ այնպէս եղաւ։ Երկիրը գանազան բոյսեր ու հացահատիկ բուսցուց, ինչպէս նաեւ ծառեր, որոնց պտուղները իրենց տեսակը բազմացնելու սերմը իրենց մէջ ունէին։ Եւ Աստուած տեսաւ թէ բարի են։ Երեկոյ եղաւ, եղաւ առաւօտ։ Այսպէս ամբողջացաւ երրորդ օրը։

Աստուած ըսաւ.

— Երկնակամարին վրայ լուսատուներ թող ըլլան, որպէսզի ցերեկն ու գիշերը իրարմէ զատեն եւ նշան ըլլան եղանակները, օրերն ու տարիները որոշելու, եւ երկինքի բարձունքէն երկիրը լուսաւորեն։

Եւ այնպէս եղաւ։ Աստուած երկու մեծ լուսատուները ստեղծեց. արեւը՝ ցերեկին, իսկ լուսինը՝ գիշերին իշխելու համար։ Ստեղծեց նաեւ աստղերը։ Ջանոնք բոլորը երկնակամարին վրայ հաստատեց, որպէսզի երկրին լոյս տան, ցերեկին ու գիշերին իշխեն եւ լոյսն ու խաւարը բաժնեն։ Եւ Աստուած տեսաւ թէ բարի են։ Երեկոյ եղաւ, եղաւ առաւօտ։ Այսպէս ամբողջացաւ չորրորդ օրը։

Աստուած ըսաւ կրկին.

— Թող ջուրերը լողացող կենդանի էակներով լեցուին, եւ թռչուններ թռչին երկրին վերեւ՝ երկնակամարի տարածքին։

Եւ այնպէս եղաւ։ Աստուած ստեղծեց մեծամեծ կէտ ճուկերն ու զանազան տեսակի կենդանի արարածները, որոնք ջուրերուն մէջ կը լողան, եւ բոլոր տեսակի թեւաւորները։ Եւ Աստուած տեսաւ թէ բարի են, օրհնեց զանոնք, ըսելով.

— Աճեցէ՛ք, բազմացէ՛ք եւ լեցուցէ՛ք ծովերուն ջուրերը, իսկ թռչունները թող բազմանան երկրի վրայ։

Երեկոյ եղաւ, եղաւ առաւօտ։ Այսպէս ամբողջացաւ հինգերորդ օրը։

Աստուած ըսաւ.

— Թող երկիրը զանազան տեսակի չնչաւոր կենդանիներ՝ ամէն տեսակ ընտանի անասուն, սողուն եւ գազան առաջ բերէ։

Եւ այնպէս եղաւ։ Աստուած ստեղծեց երկրի բոլոր տեսակի գազանները, ընտանի անասուններն ու սողունները, եւ տեսաւ թէ բարի են։ Եւ Աստուած ըսաւ.

— Մարդեր ստեղծենք, մեր պատկերին համաձայն եւ մեզի

նման, որոնք իչխեն ծովու ձուկերուն, երկինքի թռչուններուն եւ երկրի վրայ գտնուող անասուններուն ու բոլոր սողուններուն։

Աստուած մարդեր ստեղծեց իր պատկերին համաձայն. Աստուծոյ պատկերին համաձայն ստեղծեց զանոնք, արու եւ էգ ստեղծեց զանոնք։

Աստուած օրհնեց զանոնք, ըսելով.

— Աճեցէ՛ք, բազմացէ՛ք, երկիրը լեցուցէք եւ անոր տիրեցէ՛ք։ Իչխեցէ՛ք ծովու ձուկերուն, երկինքի թռչուններուն եւ երկրի վրայ չարժող բոլոր կենդանիներուն։ — Եւ չարունակեց.— Տեսէ՛ք, երկրի բոլոր հացահատիկներն ու սերմնաւոր պտղատու ծառերը ձեզի որպէս կերակուր սահմանեցի. իսկ բոլոր գազաններուն, երկինքի թռչուններուն եւ երկրի վրայ չարժող բոլոր չնչաւոր կենդանիներուն համար որպէս կերակուր սահմանեցի դալար բոյսերը։

Եւ այնպէս եղաւ։ Աստուած դիտեց իր ամբողջ ստեղծագործութիւնը, եւ տեսաւ թէ ամէն ինչ չա՛տ բարի է։ Երեկոյ եղաւ, եղաւ առաւօտ։ Այսպէս ամբողջացաւ վեցերորդ օրը։

Այսպէս ստեղծուեցան երկինքն ու երկիրը իրենց ամբողջութեամբ։

Եօթներորդ օրը, վերջացուցած ըլլալով իր բոլոր գործերը, Աստուած դադար առաւ գործելէ, եւ օրհնեց ու նուիրագործեց եօթներորդ օրը, որովհետեւ այդ օրն էր որ Աստուած դադար առաւ ստեղծագործելէ։

Ահա ա՛յս է երկինքի ու երկրի ստեղծման պատմութիւնը։

Երբ Տէրը՝ Աստուած, նախ երկինքն ու երկիրը ստեղծեց, դեռ երկրի վրայ ոեւէ վայրի տունկ կամ խոտ բուսած չէր, որովհետեւ տակաւին Տէրը՝ Աստուած, անձրեւ դրկած չէր երկրի վրայ, եւ մարդ չկար որ հողը մշակէր։ Բայց գետնէն աղբիւր կը բղխէր եւ ամբողջ երկրի երեսը կ՛ոռոգէր։

Տէրը՝ Աստուած, երկրի փոչիէն մարդուն մարմինը ձեւա-

ւորեց, անոր ուսնգերուն կեանքի չունչ փչեց, եւ մարդը դարձաւ ապրող էակ։

Տէրը՝ Աստուած, երկրի արեւելեան կողմը, Եդեմի մէջ, պարտէզ մը տնկեց, եւ հոն դրաւ իր ձեւաւորած մարդը։ Ապա Տէրը՝ Աստուած, ամէն տեսակի գեղեցկատեսիլ ու քաղցրահամ պտուղներով ծառեր բուսցուց գետնէն, իսկ պարտէզին կեդրոնը դրաւ կեանքի ծառը, ինչպէս նաեւ բարիի ու չարի գիտութեան ծառը։

Եդեմէն գետ մը կը բղխէր պարտէզը ոռոգելու համար, եւ հոնկէ չորս ճիւղերու կը բաժնուէր։ Առաջինը կը կոչուի Փիշոն. այս գետը կը պատէ ամբողջ Հաւիլա կոչուած երկիրը, որ ծանօթ է իր ոսկիով՝ որ ազնիւ է, եւ անուշահոտ խէժով ու եղնգնաքարով։ Երկրորդ գետը Գիհոնն է, որ ամբողջ Քուշի երկիրը կը պատէ։ Երրորդը Տիգրիսն է, որ Ասորեստանի արեւելքէն կը հոսի։ Իսկ չորրորդ գետը Եփրատն է։

Տէրը՝ Աստուած, առաւ մարդը եւ զայն Եդեմի պարտէզին մէջ դրաւ, որպէսզի մշակէ ու խնամէ զայն։ Եւ Տէրը՝ Աստուած, հետեւեալ պատուէրը տուաւ մարդուն.

— Պարտէզի բոլոր ծառերէն կրնաս ուտել. բայց բարիի ու չարի գիտութեան ծառէն չուտես, որովհետեւ ա՛յն օրը որ անկէ ուտես՝ գիտցիր որ պիտի մեռնիս։

Ապա Տէրը՝ Աստուած, խորհեցաւ. «Մարդուն համար լաւ չէ մինակութիւնը. ուստի յարմար օգնական մը տամ իրեն»։ Տէրը՝ Աստուած, դարձեալ հող առնելով ստեղծեց բոլոր վայրի գազաններն ու երկինքի թռչունները, եւ զանոնք մարդուն բերաւ՝ տեսնելու համար թէ ի՛նչ անուն պիտի տայ անոնց, որպէսզի իւրաքանչիւրը կոչուի մարդուն տուած անունին համաձայն։ Եւ մարդը բոլոր անասուններուն, երկինքի թռչուններուն ու բոլոր վայրի գազաններուն անուններ տուաւ։ Բայց մարդը իրեն յարմար օգնական մը չգտաւ։ Ուստի Տէրը՝ Աստուած, խոր քուն բերաւ մարդուն վրայ, եւ անոր քնացած

ատեն՝ անոր կողին ոսկորներէն մէկը առնելով՝ տեղը միսով ծածկեց։ Ապա, մարդուն կողէն առնուած ոսկորէն կին մը ձեւաւորեց եւ զայն մարդուն բերաւ։

— Ահա ասիկա իմ ոսկորէս ու մարմինէս է,— գոչեց մարդը,— ասիկա կին պիտի կոչուի, որովհետեւ այր մարդէն առնուեցաւ։

(Ահա ա՛յս է պատճառը, որ մարդը իր հայրն ու մայրը կը թողու եւ իր կնոջ կը միանայ, եւ երկուքը մէկ մարմին կը կազմեն)։

Արդ, մարդ եւ կին երկուքն ալ մերկ էին, բայց ամօթ չէին զգար իրարմէ։

Տիրոջ՝ Աստուծոյ, ստեղծած երկրի գազաններուն մէջ ամենէն խորամանկը օձն էր, որ կնոջ ըսաւ.

— Ուրեմն իրա՞ւ Աստուած ըսաւ, որ պարտէզին մէջ եղած բոլոր ծառերէն չուտէք։

— Ո՛չ,— պատասխանեց կինը օձին,— պարտէզին ծառերէն կրնանք ուտել։ Միայն թէ Աստուած ըսաւ, որ պարտէզին մէջտեղը գտնուող ծառին չմօտենանք եւ չուտենք, որպէսզի չմեռնինք։

— Ո՛չ, չէք մեռնիր,— ըսաւ օձը կնոջ։— Բայց Աստուած գիտէ, թէ այն օրը որ անկէ ուտէք՝ ձեր աչքերը պիտի բացուին եւ աստուածներու պէս պիտի ըլլաք, որոնք բարին ու չարը կը ճանչնան։

Կինը տեսաւ թէ ծառը ախորժաբեր էր եւ ակնահաճոյ, եւ միաժամանակ ցանկալի՝ այդ գիտութիւնը ձեռք բերելու համար։ Քաղեց անոր պտուղէն եւ կերաւ։ Յետոյ տուաւ նաեւ իր ամուսինին, որ նոյնպէս կերաւ։ Այն ատեն երկուքին ալ աչքերը բացուեցան, եւ անդրադարձան թէ մերկ էին։ Ուստի թզենիի տերեւներով իրենց ծածկոցներ չինեցին։

Երեկոյեան ղէմ լսեցին ձայնը Տիրոջ՝ Աստուծոյ, որ պարտէզին մէջ կը պտըտէր, եւ այր ու կին պարտէզին ծառերուն

եաին պահուըտեցան իրմէ։ Տէրը՝ Աստուած, մարդը կանչեց, ըսելով.

— Ո՞ւր ես։

— Պարտէզին մէջ ձայնդ լսեցի եւ վախցայ,— պատասխանեց մարդը,— եւ որովհետեւ մերկ էի, ուստի պահուըտեցայ։

— Ո՞վ ըսաւ քեզի՝ թէ մերկ ես,— հարցուց Աստուած,— ուրեմն կերա՛ր այն ծառէն, որմէ քեզի պատուիրեցի չուտել։

Եւ մարդը պատասխանեց.

— Կինը՝ որ ինծի ընկեր տուիր՝ ի՛նք տուաւ ինծի անկէ, եւ կերայ։

Տէրը՝ Աստուած, հարցուց կնոջ.

— Այդ ի՞նչ ըրիր։

— Օ՛ձը գիս խաբեց, եւ կերայ,— պատասխանեց կինը։

Տէրը՝ Աստուած, օձին ըսաւ.

— Քանի այդպէս ըրիր, անիծեա՛լ ըլլաս դուն երկրի բոլոր ընտանի անասուններուն ու բոլոր գազաններուն մէջ։ Փորիդ վրայ սողաս, եւ ամբողջ կեանքիդ ընթացքին հող ուտես։ Այս պահէն սկսեալ թշնամութիւն պիտի հաստատեմ քու եւ կնոջ, քու սերունդիդ եւ անոր սերունդին միջեւ։ Ան քու գլուխդը պիտի ճգմէ, եւ դուն անոր կրունկը պիտի խայթես։

Ապա կնոջ դառնալով ըսաւ.

— Պիտի բազմապատկեմ ծննդաբերութեանդ ցաւերը. ցաւերու մէջ զաւակ պիտի ծնիս։ Միշտ ամուսինդ պիտի ցանկաս եւ ան քու վրադ պիտի իշխէ։

Իսկ մարդուն ըսաւ.

— Որովհետեւ կնոջդ խօսքը մտիկ ըրիր եւ կերար այն ծառէն, որմէ քեզի պատուիրեցի չուտել, քու պատճառովդ անիծեա՛լ ըլլայ երկիրը։ Կեանքիդ բոլոր օրերուն՝ դժուարութեամբ հացդ վաստկիս անկէ։ Հողը փուշ եւ տատասկ պիտի բուսցնէ քեզի, եւ դուն վայրի բոյսեր պիտի ուտես։ Երեսիդ քրտինքով պիտի ուտես հացդ, մինչեւ դարձեալ դառնաս հողին՝ որմէ

ստեղծուեցար։ Որովհետեւ հողէն ես՝ հողին պիտի դառնաս։

Մարդը իր կինը կոչեց Եւա, որ կը նշանակէ՝ կեանք, որովհետեւ ա՛ն է բոլոր ապրող մարդոց մայրը։

Տէրը՝ Աստուած, մաշկեղէն հագուստներ պատրաստեց եւ մարդուն ու անոր կնոջ հագցուց։ Ապա Տէրը՝ Աստուած, խորհեցաւ. «Հիմա մարդը մեզի պէս կը ճանչնայ բարին ու չարը։ Արդ, չըլլայ որ փորձուի կեանքի ծառէն ալ ճաշակելու՝ յաւիտեան ապրելու համար»։ Ուստի Տէրը՝ Աստուած, Եդեմի պարտէզէն արտաքսեց զայն, որպէսզի երթայ մշակէ հողը, որմէ ստեղծուեցաւ։ Դուրս հանեց մարդը, եւ Եդեմի պարտէզին արեւելեան կողմը պահապան դրաւ քերովբէներն ու բոցեղէն փայլատակող սուրը, որպէսզի կեանքի ծառին ճամբան պահպանեն։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ զՏէր աղաչեսցուք։ (Երիցս կրկնել)։

Ղէն. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

Ղէն. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցում Ծնունդներու գիրքէն (22.1-18)

Ժամանակ մը ետք Աստուած փորձեց Աբրահամը։

— Աբրահա՛մ, Աբրահա՛մ,— կանչեց Աստուած։

Եւ ան ըսաւ.

— Այո՛, հրամմէ՛։

Եւ Աստուած ըսաւ.

— Ա՛ռ քու միակ որդիդ, Իսահակը, զոր ա՛յնքան կը սիրես, գնա՛ Մորիայի երկիրը եւ հոն ողջակիզէ՛ զայն ինծի, լեռան մը

վրայ՝ որ ցոյց պիտի տամ քեզի։

Յաջորդ առաւօտ կանուխ Աբրահամ ելաւ, էշը համետեց, ողջակէզին համար փայտ ջարդեց. ապա հետը առնելով երկու ծառայ եւ իր որդին՝ Իսահակը, ճամբայ ելաւ դէպի այն վայրը, որ Աստուած ըսաւ իրեն։

Երրորդ օրը, Աբրահամ հեռուէն տեսաւ նշուած վայրը, եւ ըսաւ իր ծառաներուն.

— Դուք հո՛ս մնացէք իշուն հետ, մինչեւ ես եւ տղաս վեր երթանք, մեր գոհն ու երկրպագութիւնը ընենք եւ դառնանք։

Աբրահամ ողջակէզին փայտը Իսահակին ուսը տուաւ, իսկ ինքը առաւ կրակը եւ դանակը։ Մինչ միասին կը քալէին, Իսահակ հարցուց հօրը՝ Աբրահամի.

— Հա՛յր։

— Ի՞նչ կայ, ո՛րդեակ,— հարցուց Աբրահամ։

Եւ Իսահակ ըսաւ.

— Ողջակէզի համար կրակ եւ փայտ ունինք, բայց ո՞ւր է գառնուկը։

— Աստուած ի՛նք կը հոգայ ողջակէզի գառնուկը, ո՛րդեակ,— պատասխանեց Աբրահամ։

Եւ երկուքը միասին չարունակեցին ճամբան։

Երբ հասան Աստուծոյ ըսած վայրը, Աբրահամ սեղան մը չինեց եւ փայտերը վրան դասաւորեց։ Ապա կապեց իր զաւակը եւ զայն սեղանին վրայ, փայտերուն վերեւը տեղաւորելէ ետք՝ դանակը ձեռք առաւ զայն գենելու համար։ Նոյն պահուն Տիրոջ հրեշտակը երկինքէն կանչեց զայն.

— Աբրահա՛մ, Աբրահա՛մ։

— Այո՛, հրամմէ՛,— ձայնեց Աբրահամ։

— Ձեռք մի՛ դպցներ զաւակիդ եւ մի՛ վնասեր անոր,— ըսաւ հրեշտակը։— Հիմա գիտեմ՝ թէ Աստուծմէ կը վախնաս, որովհետեւ իրեն համար քու միակ զաւակդ իսկ խնայել չմտածեցիր։

Աբրահամ չուրջը նայեցաւ եւ տեսաւ խոյ մը, որ մացառուտին մէջ բռնուած էր եղջիւրներէն։ Գնաց, առաւ խոյը եւ իր զաւակին՝ Իսահակի փոխարէն զայն ողջակիզեց։ Աբրահամ այդ վայրը կոչեց «Տէրը կը հոգայ», եւ մինչեւ այսօր մարդիկ կ՚ըսեն. «Այն լեռան վրայ Տէրը պիտի հոգայ»։

Տիրոջ հրեշտակը երկինքէն կրկին կանչեց Աբրահամը, եւ ըսաւ.

— Իմ անունովս կ՚երդնում,— կ՚ըսէ Տէրը,— քանի որ հնազանդեցար, եւ ինծի համար չմտածեցիր խնայել քու միակ որդիդ, մեծապէս պիտի օրհնեմ քեզ։ Անսահմանօրէն պիտի բազմացնեմ քու սերունդդ՝ երկինքի աստղերուն բազմութեամբ, ծովու աւազահատիկներուն պէս. քու սերունդդ իր հակառակորդներու քաղաքներուն պիտի տիրէ. երկրի բոլոր ազգերը քու սերունդովդ պիտի օրհնուին, քանի խօսքիս հնազանդեցար։

Յետոյ. Աբրահամ իր ծառաներուն քով դարձաւ, եւ ելան միասին վերադարձան Բէէր-Շեբա, ուր Աբրահամ բնակեցաւ։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ զՏէր աղաչեսցուք։ (երիցս կրկնել)։

Ղէն. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

Ղէն. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցում Ելքի գիրքէն (12.1-24)

Տէրը Մովսէսին եւ Ահարոնին հետ խօսեցաւ Եգիպտոսի մէջ, եւ ըսաւ.

— Այս ամիսը ձեզի համար թող ամիսներու սկիզբը ըլլայ, տարուան առաջին ամիսը ըլլայ ձեզի համար։

Ըսէ՛ք Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդին, որ այս ամսուն տասին, ամէն մարդ գառնուկ մը կամ ուլ մը առնէ իր ընտանիքին համար. ամէն մէկ տուն՝ մէկ գառնուկ։ Եթէ ընտանիքը սակաւաթիւ է եւ չի կրնար լման գառնուկ մը ուտել, թող իրեն հետ առնէ դրացի ընտանիք մը, անոնց անդամներուս թիւին համաձայն։ Նայած թէ իւրաքանչիւրը ո՛րքան կրնայ ուտել, ըստ այնմ պէտք է հաշուէք գառնուկին մեծութիւնը։

Ընտրուածը ոչխար ըլլայ թէ այծ՝ պէտք է ըլլայ անարատ, արու եւ մէկ տարեկան։ Զայն պիտի պահեն մինչեւ այս ամսուն տասնըչորսի երեկոյեան, երբ Իսրայէլի ամբողջ ժողովուրդը պիտի մորթէ իր գառնուկը։ Ապա անոր արիւնէն առնելով՝ պիտի քսեն դռներուս գոյգ դրանդիներուն եւ վերնասեմին, ա՛յն տուներուն՝ ուր գառնուկը պիտի ուտեն։ Իսկ միսը պիտի ուտեն նոյն այդ գիշերը, կրակի վրայ խորոված, բաղարջ հացով եւ լեղի խոտերով։ Զայն հում պիտի չուտեն, ո՛չ ալ ջուրով խաշած, այլ՝ կրակի վրայ խորոված, գլուխը, ոտքերն ու փորոտիքը միասին։ Յաջորդ օրուան բա՛ն պիտի չթողուք. իսկ առտուան ինչ որ անկէ աւելցած ըլլայ՝ կրակով պիտի այրէք։ Այսպէ՛ս պիտի ուտէք.— Գօտիները ձեր մէջքին, կօշիկները ձեր ոտքին եւ ցուպերը ձեր ձեռքին։ Աճապարանքով պիտի ուտէք, որովհետեւ Տիրոջ Զատիկն է ։

Այն գիշեր Եգիպտոսէն պիտի անցնիմ, եւ պիտի հարուածեմ Եգիպտոսի բոլոր անդրանիկները՝ մարդ թէ անասուն, եւ Եգիպտոսի բոլոր աստուածներուն դէմ իմ դատաւճիռս պիտի գործադրեմ, որովհետեւ ե՛ս եմ Տէրը։ Դրանդիներուն վրայի արիւնը որպէս նշան՝ ցոյց պիտի տայ այն տուները ուր դուք կը մնաք։ Ես արիւնը տեսնելով՝ պիտի անցնիմ, եւ դուք պիտի ազատիք սատակիչ հարուածէն, որով Եգիպտոսը պիտի պատժեմ։

Այդ օրը յիշատակի օր պիտի մնայ ձեզի համար։ Զայն պիտի տօնէք, յիշելու համար ինչ որ Տէրը ըրաւ ձեզի, եւ ձեր բոլոր սերունդներուն համար յաւիտենական կանոն պիտի հաս-

տատէք այդ տօնը։

Տօնին եօթը օրերուն բաղարջ հաց պիտի ուտէք։ Առաջին իսկ օրէն, ձեր տուներէն պիտի անհետացնէք թթխմորը, որովհետեւ առաջին օրէն մինչեւ եօթներորդ օրը ո՛վ որ խմորեալ հաց ուտէ՝ անիկա Իսրայէլէն պիտի արտաքսուի։ Թէ՛ առաջին եւ թէ՛ եօթներորդ օրը պիտի հաւաքուիք պաշտամունքի համար։ Այդ օրերուն ո՛չ մէկ աշխատանք պիտի ընէք, բացի կերակուրի պատրաստութենէն։ Պիտի պահէք Բաղարջ հացի այս տօնը, միշտ յիշելու համար թէ այդ օրն էր որ ես ձեզ՝ իմ ժողովուրդս, Եգիպտոսէն հանեցի։ Ձայն պիտի տօնէք սերունդէ սերունդ, որպէս յաւիտենական կանոն։ Առաջին ամսուն տասնըչորրորդ օրուան երեկոյէն մինչեւ ամսուն քսանմէկի երեկոն բաղարջ հաց պիտի ուտէք։ Եօթը օր թթխմոր պիտի չգտնուի ձեր տուներուն մէջ, որովհետեւ ո՛վ որ խմորեալ հաց ուտէ՝ Իսրայէլի ժողովուրդէն պիտի արտաքսուի, եկուոր ըլլայ թէ բնիկ երկրացի։ Խմորեալ ոեւէ բան պիտի չուտէք։ Ո՛ւր որ ալ բնակիք՝ բաղարջ հաց պիտի ուտէք։

Մովսէս կանչեց Իսրայէլի բոլոր երէցները եւ ըսաւ անոնց.

— Գացէ՛ք. ձեր ընտանիքներուն համաձայն մէկական գառնուկ ընտրեցէք եւ զատիկին համար մորթեցէք։ Յետոյ, զոպայի փունջ մը առնելով՝ թաթխեցէք տաշտին մէջ հաւաքուած արիւնին մէջ, եւ քսեցէք դռներու գոյգ դրանդիներուն եւ վերնասեմին վրայ։ Ոեւէ մէկը թող տունէն դուրս չելլէ՝ մինչեւ առաւօտ, որովհետեւ Տէրը պիտի անցնի՝ Եգիպտացիները հարուածելու համար։ Բայց երբ տեսնէ վերնասեմին եւ երկու դրանդիներուն վրայի արիւնը, Տէրը թոյլ պիտի չտայ որ Սատակիչը ձեր տուները մտնէ եւ ձեր անդրանիկները հարուածէ։ Այս պատուէրը որպէս յաւիտենական կանոն պահեցէք ձեր եւ ձեր զաւակներուն համար։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ զՏէր աղաչեսցուք (երիցս կրկնել)։

ՔՀՆ. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան գՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

ՔՀՆ. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցում Յովնան Մարգարէի գիրքէն (1-4)

Տէրը հետեւեալ պատգամը տուաւ Ամիթթայի որդի Յովնանին, ըսելով.

— Ե՛լ, Նինուէ մեծ քաղաքը գնա, եւ յայտարարէ անոնց, թէ իրենց չարութիւնը մինչեւ երկինք հասաւ։

Սակայն Յովնան Տիրոջմէ փախուստ տալու համար մտածեց Թարշիշ երթալ։ Ուստի Եաֆֆա գնաց, ուր գտաւ նաւ մը, որ Թարշիշ կ՚երթար։ Ճանապարհածախսը վճարեց եւ նաւ մտաւ՝ անոնց հետ դէպի Թարշիշ նաւելու համար, խորհելով որ այդպիսով Տիրոջմէ հեռու կ՚ըլլայ։

Բայց Տէրը գօրաւոր հով մը հանեց ծովուն վրայ, եւ այնպիսի փոթորիկ մը սկսաւ, որ նաւը խորտակուելու վտանգին տակ էր։ Նաւաստիները սարսափեցան, եւ ամէն մէկը սկսաւ իր աստուածը օգնութեան կանչել։ Ապա, նաւը թեթեւցնելու միտքով՝ բեռները ծով նետեցին։ Մինչ այդ, Յովնան նաւուն ներքնայարկը իջած՝ խոր քունի մէջ կը խռկար։ Նաւապետը եկաւ իրեն եւ ըսաւ.

— Ի՞նչ է խոր-խոր կը քնանաս, ել աղօթէ՛ քու Աստուածդ. թերեւս խնայէ մեզի եւ չկորսուինք։

Նաւուն վրայ գտնուողները իրարու ըսին.

— Եկէք վիճա՛կ ձգենք, գիտնալու համար թէ որո՞ւն պատճառով այս չարիքին մատնուեցանք։

Վիճակ ձգեցին եւ վիճակը Յովնանին ելաւ։ Ուստի սկսան հարցուփորձել զայն.

— Ըսէ՛ տեսնենք, ի՞նչ ըրած ես, որ այս մեծ չարիքը բերիր

մեր գլխուն։ Ի՞նչ գործով կը գըտպիս։ Ուրկէ՞ ես եւ ո՞ւր կ՚երթաս։ Ո՞րտեղացի ես եւ ի՞նչ ազգէ։

— Եբրայեցի եմ,— պատասխանեց Յովնան,— եւ Տիրոջ ծառան։ Երկինքի Աստուածը՝ Տէրը կը պաշտեմ. ան՝ որ ծովն ու ցամաքը ստեղծեց։

Եւ երբ Յովնան պատմեց անոնց եւ իմացան թէ Տիրոջմէ կը փախչէր, մարդիկը սաստիկ սարսափեցան եւ ըսին.

— Ի՛նչպէս նման բան մը ըրիր։

Ապա, որովհետեւ ծովը երթալով աւելի կը փոթորկէր, հարցուցին իրեն.

— Ի՞նչ ընենք քեզի, որ ծովը հանդարտի։

— Ծով նետեցէք զիս եւ պիտի հանդարտի,— պատասխանեց Յովնան։— Գիտեմ թէ իմ պատճառովս է որ այս մեծ փոթորիկին բռնուեցաք։

Մինչ այդ, նաւաստիները իրենց ամբողջ ոյժով կը թիավարէին, ջանալով նաւը ցամաք վերադարձնել. բայց անկարելի էր, որովհետեւ ծովը հետզհետէ աւելի կը փոթորկէր։ Ուստի Տիրոջ աղաղակեցին, ըսելով.

— Կ՚աղաչենք, Տէ՛ր, եթէ այս մարդուն կեանքը կ՚ուզես՝ մեզ ալ կորուստի մի՛ մատներ իրեն հետ, եւ երբ գինք ծով ձգենք՝ մեզ իր մահուան պատասխանատու մի՛ համարեր, քանի որ, ո՛վ Տէր, դո՛ւն այդպէս կամեցար, ինչպէս որ վիճակով ցոյց տուիր։

Ապա առին Յովնանը եւ զայն ծով նետեցին. եւ խռոված ծովը հանդարտեցաւ։ Անոնք ա՛յնքան վախցան Տիրոջմէ, որ զոհ մատուցին Տիրոջ եւ ուխտեցին անոր ծառայել։

Տիրոջ հրամանով մեծ ձուկ մը կլլեց Յովնանը. եւ Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր ձուկին փորին մէջ մնաց։ Ձուկին փորին մէջ Յովնան այսպէս աղօթեց իր Աստուծոյն՝ Տիրոջ.—

Նեղութեանս մէջ քեզի աղաղակեցի, ո՛վ Տէր, եւ պատասխան տուիր ինծի. մեռելներու աչխարհին խորքէն քեզ օգնու-

թեան կանչեցի, եւ լսեցիր իմ ձայնս։ Ձիս անդունդը, ծովուն խորը նետեցիր, ուր հեղեղները զիս պաշարեցին, բոլոր յորձանքները եւ բոլոր ալիքները իմ վրաս թաւալեցան։ Խորհեցայ՝ թէ զիս վտարեցիր ներկայութենէդ, եւ ալ բնա՛ւ սուրբ տաճարդ պիտի չտեսնեմ։ Ամէն կողմէ ջուրերը զիս խեղդեցին, խոր անդունդը զիս կլանեց, ծովախոտերը գլխուս փաթթուեցան։ Մինչեւ լեռներու ստորոտը իջայ, մինչեւ մեռելներու աշխարհը, որուն դռները յաւէտ փակուեցան իմ վրաս. բայց դուն, Տէ՛ր, իմ Աստուածս, կեանքս ետ բերիր մահուան այդ գուբէն։ Երբ գգացի թէ հոգիս կը նուաղի, քե՛զ յիշեցի, Տէ՛ր, եւ աղօթքս հասաւ քեզի քու սուրբ տաճարիդ մէջ։ Անոնք որ ունայն եւ սնոտի կուռքեր կը պաշտեն՝ քեզի հանդէպ իրենց հաւատարմութիւնը կը լքեն. բայց ես գոհաբանական երգով զոհ պիտի մատուցեմ քեզի, ինչ որ ուխտեցի՝ պիտի կատարեմ, որովհետեւ փրկութիւնը Տիրոջմէ կու գայ։

Արդ, Տիրոջ հրամանով ձուկը ցամաք փսխեց Յովնանը։

Ապա երկրորդ անգամ ըլլալով, Տէրը իր պատգամը [որ]-ուաւ Յովնանին եւ ըսաւ.

— Ե՛լ, Նինուէ մեծ քաղաքը գնա եւ անոնց յայտարարէ այն պատգամը, որ նախապէս հաղորդեցի քեզի։

Յովնան հնազանդեցաւ Տիրոջ խօսքին, ելաւ գնաց Նինուէ, որ չափազանց մեծ քաղաք մըն էր, այնքան՝ որ հազիւ երեք օրէն կարելի էր կտրել-անցնիլ։ Մտաւ քաղաք եւ լման օր մը չրջեցաւ՝ յայտարարելով. «Քառասուն օրէն Նինուէն պիտի կործանի»։ Նինուէացիները հաւատացին Աստուծոյ պատգամին, ծոմ յայտարարեցին եւ ամենամեծէն մինչեւ ամենափոքրը, բոլորն ալ քուրձ հագան իբրեւ նշան գղջումի եւ ապաշխարութեան։

Երբ լուրը Նինուէի թագաւորին հասաւ, ան իր գահէն իջաւ, հանեց իր պատմուճանը, քուրձ հագաւ եւ մոխիրի վրայ նստաւ։ Ապա մունետիկով հետեւեալը յայտարարել տուաւ ամբողջ Նինուէ քաղաքին մէջ. «Թագաւորին եւ իր մեծամեծ-

ներուն հրամանն է, որ մարդ թէ անասուն, արջառ թէ ոչխար ոեւէ բան չուտեն եւ չճարակին, ո՛չ ալ ջուր խմեն։ Այլ, մարդ թէ անասուն բոլորն ալ քուրձ հագնին, ամբողջ գօրութեամբ աղօթեն Աստուծոյ եւ իւրաքանչիւրը հրաժարի իր չար ապրելակերպէն եւ իր գործած անիրաւութիւններէն։ Ո՛վ գիտէ, թերեւս Աստուած փոխէ իր մտադրութիւնը, դառնայ իր սաստիկ բարկութենէն, եւ չմեռնինք»։

Աստուած տեսաւ անոնց ըրածը, թէ ի՛նչպէս իւրաքանչիւրը հրաժարեցաւ իր չար ապրելակերպէն. ուստի փոխեց իր մտադրութիւնը եւ չկատարեց պատիժի իր սպառնալիքը, որ ըրած էր։

Յովնան չատ դժգոհ մնաց եւ բարկացաւ։ Եւ այսպէս աղօթեց Տիրոջ, ըսելով.

— Ո՛հ, Տէ՛ր, ահաւասիկ ճիշդ չէ՞ւ այն՝ ինչ որ կը խորհէի դեռ ճամբայ չելած։ Ատոր համար էր որ փութացի Թարշիշ փախչիլ, որովհետեւ գիտէի թէ դուն, ո՛վ Աստուած, բարեգութ ես եւ ողորմած, համբերատար ես եւ գթառատ, եւ միշտ պատրաստ՝ պատժելէ հրաժարելու։ Արդ, Տէ՛ր, ա՛ռ ինձմէ հոգիս, որովհետեւ կը նախընտրեմ մեռնիլ՝ քան թէ ապրիլ։

Եւ Տէրը պատասխանեց.

— Միթէ պատճառ ունի՞ս այդքան նեղանալու։

Յովնան քաղաքէն դուրս ելաւ, քաղաքին արեւելեան կողմը, եւ հոն իրեն հովանի մը չինելով՝ անոր չուքին տակ նըստաւ, որպէսզի տեսնէ Նինուէ քաղաքին պատահելիքը։

Տիրոջ՝ Աստուծոյ հրամանով, դդմենի մը աճեցաւ եւ հովանի եղաւ Յովնանի գլխուն վերեւ, եւ իր բերած գովութեամբ մեղմացուց սաստիկ տաքին պատճառով անոր կրած տառապանքը։ Ուստի Յովնան չափազանց ուրախացաւ դդմենիին համար։ Բայց յաջորդ առաւօտ կանուխ, Աստուծոյ հրամանով որդ մը կրծեց դդմենին եւ չորցուց զայն։ Արեւը ծագելէն ետք, Աստուծոյ հրամանով արեւելեան տապախառն խորշակ մը ելաւ. արեւը գարկաւ Յովնանի գլխուն, եւ Յովնան սաս-

տիկ տաքէն այնպէս կը տանջուէր ու կը նուաղէր, որ մահը կը փնտռէր, ըսելով. «Կը նախընտրեմ մեռնիլ, քան թէ ապրիլ»։

Այն ատեն Աստուած Յովնանի հարցուց.

— Միթէ պատճառ մը ունի՞ս այդքան նեղանալու դդմենիի մը համար։

Յովնան պատասխանեց.

— Պատճառ ունի՛մ նեղանալու, եւ կը նախընտրեմ մեռնիլ։

Եւ Տէրը ըսաւ անոր.

— Դուն կը ցաւիս դդմենիի մը համար, որուն աճումին մէջ ոեւէ դեր եւ վաստակ չունիս. մէկ գիշերուան մէջ բուսաւ եւ յաջորդ գիշեր չորցաւ։ Ի՛նչպէս հապա ես չխնայեմ Նինուէ մեծ քաղաքին, ուր հարիւր քսան հազարէն աւելի մանուկներ կան, որոնք իրենց աջը ձախէն զանազանել չեն գիտեր, դեռ չհաշուած բազմաթիւ անասունները։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ զՏէր աղաչեսցուք։ (Երիցս կրկնել)։

ՔՀՆ. *Տէ՛ր, ողորմեա՛*։

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

ՔՀՆ. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցում Ելքի գիրքէն (14.24-15.21)

Առաւօտ կանուխ, Տէրը կրակի եւ ամպի սիւնին մէջէն նայեցաւ Եգիպտացիներու բանակին, խռովութիւն ձգեց անոնց մէջ եւ անշարժացուց անիւները անոնց կառքերուն, որոնք դժուարութեամբ առաջ կ՚երթային։

— Փախչի՛նք հոսկէ,— գոչեցին Եգիպտացիները,— որովհետեւ Տէրը Իսրայէլացիներուն հետ մեզի դէմ կը պատերազմի։

Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ.

— Ձեռքդ երկարէ՛ ծովուն վրայ, որպէսզի ջուրերը վերստին միանան եւ ծածկեն Եգիպտացիները, անոնց կառքերն ու ձիաւորները։

Մովսէս ձեռքը երկարեց ծովուն վրայ, եւ արեւածագին ջուրերը իրենց բնական վիճակին դարձան։ Եգիպտացիները փորձեցին փախչիլ, բայց Տէրը գանոնք նետեց ջուրերուն մէջ։ Ջուրը ծածկեց Փարաւոնին կառքերը, ձիաւորները եւ Իսրայէլացիները հետապնդող ամբողջ բանակը, որոնցմէ ո՛չ մէկը ազատեցաւ։ Մինչդեռ երբ Իսրայէլացի ժողովուրդը ծովուն ցամքած տեղէն անցաւ, ջուրերը պարիսպի պէս կանգնած էին՝ աջին ու ձախին։

Այսպէս էր որ Տէրը այն օրը Իսրայէլացիները փրկեց Եգիպտացիներու ձեռքէն, եւ Իսրայէլացիները տեսան ծովեզրին փռուած Եգիպտացիներու դիակները։ Իսրայէլացիները ականատես եղան այս մեծագործութեան, որ Տէրը Եգիպտացիներուն դէմ կատարեց, եւ ժողովուրդը վախցաւ Տիրոջմէ, հաւատաց Աստուծոյ եւ անոր ծառային՝ Մովսէսին։

Այն ատեն Մովսէս եւ Իսրայէլի զաւակները հետեւեալ երգը երգեցին Տիրոջ.

«Տէրը եւ անոր փառաւոր յաղթանակը պիտի գովերգեմ, որովհետեւ ծովամոյն ըրաւ ձիերն ու ձիաւորները։ Տէրը իմ զօրութիւնս է, իմ երգս, իմ օգնականս, եւ ի՛նք գիս փրկեց։ Անիկա իմ Աստուածս է, պիտի փառաւորեմ զայն. հայրերուս Աստուածն է, պիտի գովաբանեմ զայն։ Հզօր պատերազմիկ է ան, Տէր է անոր անունը։

Ա՛ն էր որ ծով թափեց Փարաւոնին կառքերն ու բանակը, եւ ընտիր ձիաւորներն ու զօրավարները կարմիր ծովուն մէջ խեղդուեցան։ Խորունկ ջուրերը ծածկեցին գանոնք, քարերու պէս մինչեւ յատակը իջան։

Քու աջդ, Տէ՛ր, փառաւոր է իր զօրութեամբ. քու աջդ, Տէ՛ր, խորտակեց թշնամին։ Մեծ փառքովդ կործանեցիր քեզի ընդդիմացողները, բարկութիւնդ հրոյ ճարակ դարձուց զա-

նոնք, ինչպէս կրակը կը սպառէ յարդը։ Քու չունչիդ ուժգնութեամբ ջուրերը բաժնուեցան, ալիքները պարիսպի պէս քարացան եւ ծովուն ջուրերը սառեցան։

Թշնամին կ՚ըսէր. «Պիտի հալածեմ ու բռնեմ գանոնք, աւարը պիտի բաժնեմ, մինչեւ հոգիս յագենայ. պիտի մերկացընեմ սուրս եւ կոտորեմ գանոնք»։ Բայց դուն քու հովդ ղրկեցիր եւ ծովը ծածկեց գանոնք. կապարի պէս ընկղմեցան ջուրերու յորձանքին մէջ։ Հեթանոսներու աստուածներէն ո՞ր մէկը քեզի նման է, Տէ՛ր, ո՞վ կայ՝ քեզի պէս սուրբ եւ փառաւոր, սքանչելի, ահեղ եւ հրաշագործ։ Աջդ երկարեցիր եւ երկիրը կլլեց գանոնք։ Քու ողորմութեամբդ առաջնորդեցիր այս ժողովուրդը, որ փրկեցիր. եւ քու զօրութեամբդ գանոնք սուրբ երկիրդ կը տանիս։ Ժողովուրդները պիտի լսեն ու սարսափին. երկիւղը պիտի պատէ Փղչտացիներուն սիրտերը։ Եդոմի իշխանները պիտի տագնապին, Մոաբի քաջերը պիտի դողան, եւ Քանաանի բոլոր բնակիչները իրենց վախէն պիտի հալին։ Սարսափ ու վախ պիտի պատէ գանոնք, քու բազուկիդ ոյժը պիտի քարացնէ գանոնք, մինչեւ անոնց մէջէն անցնի քու ժողովուրդդ, Տէ՛ր, մինչեւ ապահով կերպով անցնի քու ժողովուրդդ, որ փրկեցիր։ Պիտի բերես գանոնք եւ տնկես քու լեռանդ վրայ, որ քու ժառանգութիւնդ է. այնտեղ, Տէ՛ր, որ քու բնակութիւնդ դարձուցիր, այն սրբարանին մէջ, Տէ՛ր, որ քու ձեռքերդ հաստատեցին։

Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից»։

Արդարեւ, փարաւոնին ձիերը, կառքերն ու ձիաւորները ծով մտած էին, բայց Տէրը անոնց վրայ դարձուց ծովուն ջուրերը, մինչ Իսրայէլի որդիները ծովուն ցամքած տեղէն անցան։

Այն աեն Ահարոնի քոյրը՝ Մարիամ մարգարէուհին, թմբուկ մը առաւ ձեռքը, եւ բոլոր կիները անոր օրինակին հետեւելով պար բռնեցին։ Մարիամ կ՚երգէր եւ անոնք կը կրկնէին.

«Գովերգեցէ՛ք Տէրը եւ անոր մեծ փառքը,
որովհետեւ ծով թափեց ձիերն ու ձիաւորները»։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ զՏէր աղաչեսցուք։ (Երիցս կրկնել)։

ՔՀՆ. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

ՔՀՆ. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

ՇԱՐԱԿԱՆ ԳԶ

Լուսաւորեա՛, Երուսաղէմ, զի հասեալ է լոյս քո. զարդարեա՛ զամուրըր քո, եւ փառք Տեառն ի վերայ քո ծագեսցի։

Օրհներգութեամբ սաղմոսիւք քեզ վայելէ Աստուած օրհնութիւն ի Սիովնէ, եւ քեզ մատուցին աղօթք յԵրուսաղէմ։

Գովեա՛, Երուսաղէմ, ըզՏէր, եւ օրհնեա՛ զԱստուած քո, նոր ժողովուրդ դըշխոյ դուստըր Սիովնի։

Ընթերցո՛ւմ Եսայի Մարգարէի՛ գիրքէ՛ն (60.1-13)

Ե՛լ, ո՛վ Երուսաղէմ, եւ լուսաւորուէ՛, որովհետեւ ահա հասաւ քու լոյսդ, Տիրոջ փառքը քու վրադ ծագեցաւ։ Որովհետեւ ահա խաւարը ծածկեց ամբողջ աշխարհը, մառախուղը ծածկեց հեթանոսները. բայց Տէրը քու վրադ պիտի յայտնուի, անոր փառքը քու վրադ պիտի երեւի։ Ազգերը քու լոյսիդ պիտի գան, թագաւորները պիտի գան պայծառ լոյսին՝ որ քու վրադ ծագեցաւ։

Շուրջդ աչք մը նետէ եւ տե՛ս, քու բոլոր զաւակներդ կը հաւաքուին քեզի՛ կու գան։ Քու որդիներդ հեռու երկիրներէ պիտի գան, դուստրերդ ուսերու վրայ պիտի բերուին։ Այն ատեն պիտի տեսնես եւ ուրախանաս, եւ սիրտդ յուզումով եւ հպարտութեամբ պիտի լեցուի, որովհետեւ ծովերու, երկիրներու եւ ժողովուրդներու ամբողջ հարստութիւնը դէպի քեզ պիտի փոխադրեն։ Մարդիկ ուղտերու կարաւաններով քեզի պիտի գան, երկիրդ պիտի ծածկուի Մադիամի եւ Էփայի ուղ-

տի երամակներով, որոնք բոլորը Սաբայէն պիտի գան՝ ոսկի, կնդրուկ եւ թանկագին քարեր բերելով, եւ Տիրոջ փրկութեան աւետիսը պիտի տան։ Կեդարի բոլոր հօտերը քու մօտդ պիտի ժողվուին, Նաբէոթի խոյերը քեզի պիտի բերուին՝ իմ սեղանիս վրայ որպէս ընդունելի զոհ մատուցուելու համար, եւ տաճարը՝ աղօթքի իմ տունս, պիտի փառաւորուի։

Ի՞նչ են ասոնք, որոնք կը թռչին ամպերու պէս, իրենց ճագերուն ընկերացող աղաւնիներու երամի պէս, եւ ինծի կու գան։ Եկող նաւերն են անոնք, յատկապէս Թարշիշի նաւերը, որոնք հեռաւոր երկիրներէ քու գաւակներդ կը բերեն։ Անոնք իրենց հետ արծաթ ու ոսկի կը բերեն՝ գանոնք նուիրելու համար Տիրոջ, Իսրայէլի սուրբը եւ փառաւոր Աստուծոյ։

Տէրը այսպէս կ'ըսէ Երուսաղէմի.

«Օտարազգիներու գաւակները պիտի վերաշինեն քու պարիսպներդ, եւ անոնց թագաւորները քեզի պիտի ծառայեն. եւ թէպէտ հարուածեցի քեզ, որովհետեւ բարկութիւնս չարժեցիր, բայց քեզ սիրելուս համար՝ պիտի ողորմիմ քեզի։ Այսուհետեւ, դռներդ միշտ բաց պիտի մնան, գիշեր ու ցերեկ պիտի չփակուին, որպէսզի քեզի բերուին ազգերու գօրութիւնը եւ անոնց կալանաւոր թագաւորները. որովհետեւ այն ազգերն ու թագաւորները, որոնք քեզի ենթարկուելու չեն գար, պիտի ոչնչանան, անոնց երկիրները ամբողջութեանը պիտի աւերուին։ Լիբանանի փառքը քեզի պիտի գայ՝ իր սարդենիով ու սօսիով, նոճիով ու մայրիով միասին, իմ սրբատեղիս փառքով գարդարելու համար. ու ես պիտի փառաւորեմ քեզ, Երուսաղէ՛մ, որպէս այն վայրը՝ ուր իմ ոտքերս կոխած են»։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ գՏէր աղաչեսցուք։ (Երիցս կրկնել)։

Ռ/Ն. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան գՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

ՔՀՆ. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:*

Ընթերցում Յոբի գիրքէն (38.2-30)

Ո՛վ ես դուն, ո՛վ մարդ, որ կը փորձես իմաստութիւնս նսեմացնել անիմաստ խօսքերով: Այր մարդու պէս դիմացս կեցիր, հարցընեմ քեզի՝ եւ պատասխան տուր ինծի: Ո՞ւր էիր, երբ ես աշխարհի հիմերը կը դնէի. եթէ այդքան խելացի ես՝ պատմէ՛ ինծի այդ մասին: Ո՞վ որոշեց անոր չափը, գիտե՞ս, ո՞վ դրաւ անոր սահմանները, ըսէ՛: Ի՛նչ բանի վրայ կանգնած է երկիրը, ո՞վ դրաւ անոր հիմնաքարը՝ երբ առաւօտեան բոլոր աստղերը միասնաբար կ՚երգէին, եւ Աստուծոյ հրեշտակները բարձրաձայն գիս կ՚օրհնաբանէին: Ո՞վ փակեց ծովը դռներով, երբ անիկա երկրին որովայնէն դուրս ժայթքեց:

Ե՛ս էի որ ծածկեցի զայն մշուշով, հագուստի պէս զայն պատեցի մառախուղով, խանձարուրի պէս: Սահման դրի անոր՝ փականքով ու դռներով: Ըսի՝ «Մինչեւ այստեղ կու գաս եւ ասկէ անդին չես անցնիր. ալիքներուդ կատաղութիւնը այստեղ կանգ պիտի առնէ»:

Կեանքիդ մէջ բնաւ պատահե՞ր է որ հրամայես՝ որ լոյսը բացուի, կամ արշալոյսը իր կարգը առնէ եւ իր թեւերով պատէ երկիրը, դուրս բերելով ամբարիշտները իրենց տեղերէն: Արշալոյսին բացուելով՝ երկիրը իր ձեւը կ՚առնէ, ինչպէս կաւը՝ որուն վրայ կնիք կը դրուի, եւ ամէն ինչ կ՚երեւի իր բնական գեղեցաւորումով: Լոյսը պատճառ կ՚ըլլայ որ ամբարիշտները հեռանան, եւ բռնութեան բազուկը կը խորտակուի:

Հասե՞ր ես մինչեւ ծովուն ակունքը, պտրտե՞ր ես ովկիանոսի յատակին: Անդրաշխարհին դռները բացուե՞ր են դիմացդ, մահուան խաւար թագաւորութիւնը տեսե՞ր ես բնաւ: Գաղափար ունի՞ս թէ ինչքան լայն է աշխարհը, ըսէ՛ ինծի՝ եթէ զայն կը ճանչնաս իր ամբողջութեան մէջ: Գիտե՞ս ուր է լոյ-

սին բնակարանը։ կամ ո՞ւր կը մնայ խաւարը։ Կրնա՞ս ցոյց տալ անոնց սահմանները, գաղափար ունի՞ս անոնց անցած ճամբուն մասին։ Հա՛րկաւ գիտես, չէ՞, որովհետեւ անոնցմէ առաջ ծնած էիր, այնքան ծեր ես, որ օրերդ համրանք չունին։ Բնաւ գացե՞ր ես չտեմարանը ճիւնին, կամ տեսե՞ր ես մթերքները կարկուտին, որոնք կը պահեմ նեղութեան ժամանակին, մարտի ու պատերազմի օրուան համար։ Գիտե՞ս ուրկէ կը ծագի արեգակը, կամ ինչպէ՞ս երկրի վրայ կը տարածուի արեւելեան հովը։

Ո՞վ կը բանայ հոսանքը անձրեւի հեղեղներուն, կամ ո՞վ ճամբայ կը բանայ փայլակնացայտ ամպրոպներուն։ Ո՞վ անձրեւ կը տեղացնէ անմարդաբնակ հողերուն վրայ, անապատներուն վրայ, ուր մարդ չի բնակիր՝ ոռոգելու համար անկոխ ու անմշակ վայրերը, եւ դալար խոտ բուսցնելու համար։ Գիտե՞ս ո՛վ է հայրը անձրեւին, ո՛վ է որ ծնունդ կու տայ ցօղի կաթիլներուն։ Որո՞ւն արգանդէն կ՚ելլէ սառոյցը, կամ որմէ՞ ծնունդ կ՚առնէ երկինքին իջնող եղեամը, որով ջուրերը քարի պէս կ՚ըլլան, եւ ծովերուն մակերեսը կը սառի։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ գՏէր աղաչեսցուք։ (երիցս կրկնել)։

Ռ/Ն. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան գՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

Ռ/Ն. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցում Յեսուի գիրքէն (38.2-30)

Տիրոջ ծառային՝ Մովսէսի վախճանումէն ետք, Տէրը խօսեցաւ Նունի որդիին՝ Յեսուին, որ Մովսէսի օգնականն էր, եւ ըսաւ.

— Իմ ծառաս՝ Մովսէսը վախճանեցաւ։ Արդ, պատրաստուէ՛ եւ Իսրայէլի ժողովուրդին հետ Յորդանան գետէն անցիր դէպի այն երկիրը, որ ես ձեզի՝ Իսրայէլի որդիներուն պիտի տամ։ Ո՛ւր որ ձեր ոտքերը կոխեն՝ ձեզի պիտի տամ, ինչպէս որ Մովսէսին խոստացայ։ Ձեր սահմանները պիտի ըլլան հարաւէն՝ անապատը, հիւսիսէն՝ Լիբանանի լեռները, արեւելքէն՝ մինչեւ մեծ գետը՝ Եփրատը, այսինքն, Հեթերու ամբողջ երկիրը, եւ արեւմուտքէն՝ Միջերկրական ծովը։ Ամբողջ կեանքիդ ընթացքին ոչ ոք պիտի կարենայ ընդդիմանալ քեզի։ Ինչպէս Մովսէսին հետ եղայ՝ նոյնպէս ալ քեզի հետ պիտի ըլլամ. բնա՛ւ պիտի չանտեսեմ ու լքեմ քեզ։ Զօրացիր ու քա՛ջ եղիր, որովհետեւ դո՛ւն պիտի առաջնորդես այս ժողովուրդը, որպէսզի անոնք տիրանան այն երկրին, որ իրենց տալ խոստացայ, իրենց հայրերուն երդումովս։ Միայն զօրացիր ու քաջասի՛րտ եղիր, որպէսզի կարենաս պահել ու կատարել ամբողջ Օրէնքը, որ Մովսէս՝ իմ ծառաս քեզի փոխանցեց։ Մի՛ անտեսեր զայն եւ անկէ աջ ու ձախ մի՛ խոտորիր, որպէսզի յաջողութիւն գտնես բոլոր գործերուդ մէջ։

Միշտ կարդա՛ Օրէնքի գիրքը, եւ գիշեր ու ցերեկ անոր մասին խորհէ, որպէսզի անոր մէջ բոլոր գրուածները կարենաս կատարել։ Եւ այն ատեն կեանքդ բարօր պիտի ըլլայ եւ միշտ յաջողութիւն պիտի ունենաս։ Դարձեալ կը պատուիրեմ քեզի. զօրացիր ու քա՛ջ եղիր։ Մի՛ զարհուրիր բնաւ եւ մի՛ ընկրկիր, որովհետեւ ես՝ Տէրս, քու Աստուածդ, քեզի հետ եմ, ուր որ երթաս։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ զՏէր աղաչեսցուք։ (երիցս կրկնել)։

ՔՀՆ. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛

եւ ողորմեա՛։

ՔՀՆ. *Օրհնուեթիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցում Թագաւորներու Զորրորդ գիրքէն (2.1-22)

Երբոր հասաւ ժամանակը, երբ Տէրը մրրիկով երկինք պիտի բարձրացնէր Եղիան, Եղիա եւ Եղիսէ Գիլգալէն մեկնեցան։ Եղիա Եղիսէին ըսաւ.

— Հո՛ս մնա. Տէրը զիս Բեթէլ կը ղրկէ։

— Վկայ ըլլայ կենդանի Տէրը, թէ՝ որքան ատեն որ ողջ ես դուն, պիտի չթողում քեզ,— ըսաւ Եղիսէ։

Բեթէլ եկան. Բեթէլ բնակող մարգարէներու խմբակցութեան անդամները եկան Եղիսէի եւ ըսին.

— Գիտե՞ս թէ Տէրը այսօր քու տէրդ քեզմէ պիտի առնէ։

— Գիտեմ, այդ մասին մի՛ խօսիք,— պատասխանեց Եղիսէ։

Ապա Եղիա Եղիսէին ըսաւ.

— Հո՛ս մնա. Տէրը զիս Երիքով կը ղրկէ։

Եւ անիկա պատասխանեց.

— Վկայ ըլլայ կենդանի Տէրը, թէ՝ որքան ատեն որ ողջ ես դուն, պիտի չթողում քեզ.— ըսաւ Եղիսէ։

Եւ Երիքով եկան։ Երիքով բնակող մարգարէներու խմբակցութեան անդամները մօտեցան Եղիսէի եւ ըսին.

— Գիտե՞ս թէ Տէրը այսօր քու տէրդ քեզմէ պիտի առնէ։

— Գիտեմ, այդ մասին մի՛ խօսիք,— պատասխանեց Եղիսէ։

Եղիա Եղիսէին ըսաւ .

— Հո՛ս մնա. Տէրը զիս Յորդանան գետ կը ղրկէ։

Եղիսէ պատասխանեց.

— Վկայ ըլլայ կենդանի Տէրը, թէ՝ որքան ատեն որ ողջ ես դուն, պիտի չթողում քեզ։

Եւ երկուքը միասին գացին։ Մարգարէներու խմբակցու-

թեան անդամներէն չխուն հոգի մինչեւ Յորդանան գետ հեռեւեցան անոնց։ Եղիա եւ Եղիսէ գետին եզերքը կանգ առին, եւ միւսները կանգնեցան քիչ մը հեռու։ Եղիա իր վերարկուն հանեց, ծալլեց գայն ու անով զարկաւ ջուրերուն։ Ջուրերը այս ու այն կողմ բաժնուեցան, եւ անոնք երկուքով անցան ցամաք տեղէն։ Երբ անցան, Եղիա ըսաւ.

— Եղիսէ՛, քանի դեռ հետդ եմ, խնդրէ՛ ինչ որ կրնամ ընել քեզի։

— Խնդրեմ, մարգարէական հոգիիդ կրկինը թող ունենամ,— պատասխանեց Եղիսէ։

— Դժուար բան խնդրեցիր,— ըսաւ Եղիա,— բայց պիտի ստանաս գայն՝ եթէ տեսնես քեզմէ առնուիլս. այլապէս՝ պիտի չստանաս։

Եւ մինչ խօսելով կ'երթային, ահա յանկարծ հրեղէն ձիերով հրեղէն կառք մը երկուքը բաժնեց իրարմէ, եւ Եղիա մրրիկով երկինք բարձրացաւ։ Երբ Եղիսէ տեսաւ ասիկա, աղաղակեց. «Հա՛յր, հա՛յր, դու՛ն՝ Իսրայէլի ռազմակառքերն ու հեծեալները»։ Եւ այլեւս չտեսաւ գայն։ Կսկիծէն, Եղիսէ քաչեց պատռեց իր վերարկուն՝ գայն երկու կտորի վերածելով։ Ապա, Եղիայի վրայէն ինկած վերարկուն վերցուց եւ դարձաւ Յորդանան գետին եզերքը, զարկաւ ջուրերուն եւ ըսաւ.

— Ո՞ւր ես, Տէ՛ր, Եղիայի՛ Աստուածը։

Եւ երբ վերարկուն ջուրերուն զարկաւ, ջուրերը այս ու այն կողմ բաժնուեցան, եւ Եղիսէ անցաւ միւս կողմը։

Երբ մարգարէներու խմբակցութեան անդամները դիմացէն տեսան գինք, ըսին. «Եղիայի հոգին Եղիսէի վրայ հանգչեր է»։ Գացին դիմաւորեցին գայն, մինչեւ գետին խոնարհեցան անոր առջեւ եւ ըսին.

— Ահա հոս չխուն հոգի ենք, բոլորս ալ զօրաւոր մարդիկ եւ քու ծառաներդ։ Թոյլ տուր որ երթանք քու տէրդ փնտռենք. թերեւս Տիրոջ Հոգին գայն տարաւ եւ լեռան մը վրայ

կամ ձորի մը մէջ ձգեց։

— Ո՛չ, մի՛ երթաք,— պատասխանեց Եղիսէ։

Բայց անոնք պնդեցին, մինչեւ որ Եղիսէ տեղի տուաւ եւ արտօնեց որ երթան։ Անոնք յիսուն հոգիով գացին եւ երեք օր փնտռեցին, բայց չգտան զայն։ [18]*Ապա դարձան Եղիսէի մօտ, որ Երիքովի կը սպասէր։ Եւ Եղիսէ ըսաւ.*

— Ձեզի չըսի՞ որ չերթաք։

Երիքովի բնակիչները Եղիսէի ըսին.

— Տէ՛ր, ինչպէս կը տեսնես՝ այս քաղաքին վայրը շատ լաւ է, բայց ջուրը վատառողջ է եւ տեղացի կիներուն անզաւակութեան պատճառ կը դառնայ։

— Նոր կուժի մը մէջ աղ դրէք եւ ինծի՛ բերէք,— ըսաւ ան. եւ բերին իրեն։ Եղիսէ ջուրին ակը գնաց, աղը թափեց անոր մէջ եւ ըսաւ. «Ահա այսպէս կ'ըսէ Տէրը. "Կը բժշկեմ այս ջուրը. այլեւս մահուան կամ անզաւակութեան պատճառ պիտի չըլլայ"»։ Եւ անկէ ի վեր ջուրը բժշկուեցաւ՝ Եղիսէի խօսքին համաձայն։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ գՏէր աղաչեսցուք։ (Երիցս կրկնել)։

Ռ/Հն. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան գՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

Ռ/Հն. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցո՛ւմ Երեմիա Մարգարէի՛ գիրքէ՛ն (31.31–34)

Այսպէս կը պատգամէ Տէրը.—

Ահա օրեր կու գան, երբ Իսրայէլի ժողովուրդին եւ Յուդայի ժողովուրդին հետ նոր ուխտ մը պիտի կնքեմ։ Ասիկա պիտի չնմանի այն ուխտին, որ անոնց հայրերուն հետ կնքեցի

անապատին մէջ, իմ օգնութեամբս գանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելէ ետք։ Որովհետեւ անոնք իմ ուխտս դրժեցին, հակառակ իմ սիրոյ խնամքներուս, ուստի ես ալ մերժեցի զանոնք,— կ՚ըսէ Տէրը։

Բայց երբ այս օրերը անցնին, Իսրայէլի ժողովուրդին հետ հետեւեալ ուխտը պիտի կնքեմ,— կ՚ըսէ Տէրը,— անոնց սիրտերուն վրայ պիտի արձանագրեմ զայն, իրենց Աստուածը պիտի ըլլամ եւ անոնք իմ ժողովուրդս պիտի ըլլան։ Այն ատեն, ոեւէ մէկը պէտք պիտի չունենայ իր ընկերոջ կամ եղբօր սորվեցնելու Տիրոջ մասին, կամ ըսելու՝ «Տէրը ճանչցիր», որովհետեւ բոլորն ալ, պզտիկէն մինչեւ մեծ, պիտի ճանչնան զիս,— կ՚ըսէ Տէրը։ Որովհետեւ պիտի ներեմ անոնց անօրէնութիւնները եւ անոնց մեղքերը չյիշեմ։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ զՏէր աղաչեսցուք։ (երիցս կրկնել)։

Ղէն. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

Ղէն. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցո՛ւմ Եզեկիէլ Մարգարէի՛ գիրքէ՛ն (37.1-14)

Աստուծոյ զօրութիւնը իմ վրաս իջաւ եւ Աստուծոյ Հոգին զիս առնելով տարաւ հովիտ մը, որ մարդկային ոսկորներով լեցուն էր։ Ապա զիս պտըտցուց այդ ոսկորներուն չուրջ։ որոնք անհամար էին, փռուած դաշտին երեսին եւ ամբողջութեամբ չորցած։ Ապա հարցուց.

— Մարդո՛ւ որդի, այս ոսկորները կրնա՞ն վերակենդանանալ։

Պատասխանեցի.

— Տէ՛ր, ատիկա դուն միայն գիտես։

Եւ ըսաւ ինծի.

— Մարդո՛ւ որդի, մարգարէացի՛ր այդ ոսկորներուն եւ ըսէ անոնց.— Ցամքա՛ծ ոսկորներ, լսեցէ՛ք Տիրոջ պատգամը։ Տէր Աստուած այսպէս կ՚ըսէ ձեզի. «Ահաւասիկ ես պիտի շնչաւորեմ ձեզ եւ կենդանացնեմ։ Ջիղ ու մարմին պիտի տամ ձեզի եւ մորթով ծածկեմ ձեզ. չունչս պիտի տամ ձեզի եւ պիտի կենդանանաք, ու պիտի գիտնաք որ ե՛ս եմ Տէրը։

Ուստի մարգարէացայ, ինչպէս որ հրամայուեցաւ ինծի։ Երբ կը մարգարէանայի, աղմուկ մը լսուեցաւ եւ չարժում մը ծայր տուաւ։ Ոսկորները մէկ առ մէկ իրարու քով եկան, եւ յետոյ տեսայ թէ ի՛նչպէս ջիղերով ու մարմինով պատուեցան եւ մորթով կը ծածկուեցան. բայց տակաւին չունչ չունէին։

Տէրը դարձեալ ըսաւ ինծի.

— Մարգարէացի՛ր, մարդո՛ւ որդի, մարգարէացի՛ր չունչին եւ ըսէ.— Այսպէս կ՚ըսէ Տէր Աստուածը. «Ո՛վ չունչ, եկո՛ւր չորս հովերէն եւ փչէ այս մեռեալներուն վրայ, որպէսզի ողջնան»։

Տիրոջ հրամանին համաձայն՝ մարգարէացայ. եւ ահա չունչ եկաւ անոնց վրայ եւ կենդանացան ու ոտքի կանգնեցան՝ հսկայ բազմութեամբ բանակի մը պէս։ Ապա Տէր Աստուած ինծի բացատրեց.

— Մարդո՛ւ որդի, այս ոսկորները ամբողջ Իսրայէլի ժողովուրդը կը ներկայացնեն։ Ահա անոնք կ՚ըսեն. «Ջորցած ոսկորներու կոյտ դարձեր ենք. մեր յոյսը կորսնցուցինք»։ Ուստի մարգարէացիր ու ըսէ՛ անոնց.— Այսպէս կ՚ըսէ Տէր Աստուածը. «Ահաւասիկ ես պիտի բանամ ձեր գերեզմանները, ձեզ դուրս հանեմ ձեր գերեզմաններէն, ո՛վ իմ ժողովուրդս, եւ ձեզ պիտի վերադարձնեմ Իսրայէլի երկիրը։ Այն ատեն պիտի ճանչնաք որ ե՛ս եմ Տէրը, երբ ձեր գերեզմանները բա-

նամ, ձեզ հանեմ գերեզմաններէն, ո՛վ իմ ժողովուրդս։ Իմ չունչս պիտի տամ ձեզի, պիտի կենդանանաք եւ ձեզ ձեր հողին վրայ վերահաստատեմ։ Այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես՝ Տէրս, ըսի եւ կատարեցի։։

Աղօթք հանդերձ ծնրադրութեամբ զՏէր աղաչեսցուք։ (Երիցս կրկնել)։

Ղ.Հ.Ն. *Տէ՛ր, ողորմեա՛։*

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ, կեցո՛ եւ ողորմեա՛։

Ղ.Հ.Ն. *Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։*

Ընթերցո՛ւմ Դանիէլ Մարգարէի՛ գիրքէ՛ն (3.1-90)

Նաբուգոդոնոսոր արքան իր թագաւորութեան տասներեքերորդ տարին ոսկիէ արձան մը չինել տուաւ, որուն բարձրութիւնը երեսուն մեթր եւ լայնութիւնը երեք մեթր էր, եւ զայն կանգնել տուաւ Բաբելոն նահանգին Դուրայի դաշտին մէջ։

Ապա, Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր հրաման ղրկեց բոլոր նահանգներու կուսակալներուն, զօրագլուխներուն, կառավարիչներուն, դատաւորներուն, գանձապետներուն, խորհրդակատարներուն, օրէնսգէտներուն եւ բոլոր իշխանաւորներուն, որ գան Նաբուգոդոնոսոր թագաւորի կանգնած արձանին բացման հանդէսին։ Եւ բոլոր կուսակալները, զօրագլուխները, կառավարիչները, դատաւորները, գանձապետները, խորհրդակատարները, օրէնսդիրները եւ բոլոր իշխանաւորները հաւաքուեցան Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին կանգնած արձանին բացումը կատարելու համար եւ չարուեցան արձանին դիմաց. եւ մունետիկ մը հզօր ձայնով յայտարարեց։

— Լսեցէ՛ք դուք բոլորդ՝ ժողովուրդներ, ազգեր եւ լեզուներ երբ որ լսէք փողերու, եւ ապա սրինգի, թմբուկի, քնարի,

տաւիղի, եւ լարաւոր գործիքներու նուագը, մինչեւ դեռին պիտի խոնարհիք եւ պաշտէք Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին կանգնել տուած արձանը: Իսկ ով որ չխոնարհի եւ չպաշտէ, նոյն վայրկեանին իսկ բոցավառ հնոցին մէջ պիտի ձգուի։

Եւ այսպէս, երբ բոլոր ազգերն ու լեզուները լսեցին հնչիւնը փողերուն եւ նուագը սրինգին, տաւիղին, լարաւոր գործիքներուն, ինչպէս նաեւ միւս բոլոր տեսակի նուագարաններուն ձայնը, խոնարհեցան ու պաշտեցին Նաբուգոդոնոսոր թագաւորի կանգնել տուած ոսկիէ արձանը։

Այն ատեն, կարգ մը Բաբելոնցիներ առիթը օգտագործելով՝ եկան Նաբուգոդոնոսորի քով եւ հրեաներու մասին չարախօսութիւն ըրին, ըսելով.

— Ո՛վ արքայ, յաւիտե՛ան ապրիս։ Դուն հրաման տուիր, որ ամէն մարդ՝ որ կը լսէ փողերու, սրինգի, քնարի, տաւիղի եւ լարաւոր գործիքներու, եւ ամէն տեսակի ուրիշ նուագարաններու ձայնը, խոնարհի եւ պաշտէ ոսկիէ արձանը. իսկ ով որ չխոնարհի եւ չպաշտէ ոսկիէ արձանը՝ բոցավառ հնոցին մէջ ձգուի: Արդ, այստեղ քանի մը հրեաներ կան, որ դուն Բաբելոնի նահանգին վերակացու կարգած ես, Սեդրաքը, Միսաքը եւ Աբեդնագօն, որոնք քու հրամանիդ չհնազանդեցան, ո՛վ արքայ, քու աստուածներդ չեն պաշտեր, եւ քու կանգնել տուած ոսկիէ արձանիդ չերկրպագեցին։

Նաբուգոդոնոսոր ասիկա լսելով, սաստիկ զայրացաւ, եւ հրամայեց որ իրեն բերեն Սեդրաքը, Միսաքը եւ Աբեդնագօն եւ զանոնք բերին թագաւորին։ Նաբուգոդոնոսոր հարցուց.

— Դուք՝ Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեդնագօ, իրա՞ւ է որ իմ աստուածներս չէք պաշտեր եւ չէք երկրպագեր ոսկիէ արձանին, որ ես կանգնել տուի։ Արդ, յայտնի անգամ երբ լսէք փողերուն, սրինգին, թմբուկին, քնարին, տաւիղին եւ միւս բոլոր գործիքներուն ձայնը, խոնարհեցէք եւ պաշտեցէք կանգնել տուած արձանս։ Իսկ եթէ չպաշտէք՝ նոյն վայրկեանին

իսկ բոցավառ հնոցին մէջ պիտի ձգուիք։ Տեսնեմ թէ ո՞վ է այն աստուածը, որ պիտի կարենայ ձեզ ազատել իմ ձեռքէս։

Սեդրաք, Միսաք եւ Աբեդնագօ այսպէս պատասխանեցին Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին։

— Բնաւ չենք ուզեր այդ հարցին կապակցութեամբ մենք մեզ արդարացնել, որովհետեւ մեր պաշտած Աստուածը կրնայ մեզ փրկել բոցավառ հնոցէն եւ ազատել ձեռքէդ։ Բայց նոյնիսկ եթէ Աստուած մեզ չփրկէ, լա՛ւ գիտցիր, ո՛վ արքայ, որ մենք ձեր աստուածներդ չենք պաշտեր եւ կանգնել տուած ոսկիէ արձանիդ չենք երկրպագեր։

Այս խօսքերը լսելով, Նաբուգոդոնոսորի դէմքը կատ-կարմիր կտրեցաւ եւ ամբողջ գայրոյթը թափեց Սեդրաքի, Միսաքի եւ Աբեդնագոյի վրայ։ Հրամայեց որ սովորականէն եօթնապատիկ աւելի տաքցնեն հնոցը, իսկ իր պահակագունդին ամէնէն զօրեղ մարդոց հրամայեց՝ որ կապեն Սեդրաքը, Միսաքը եւ Աբեդնագօն եւ բոցավառ հնոցին մէջ նետեն։ Այն ատեն պահակագունդի մարդիկը կապեցին զանոնք իրենց զգեստներով միասին, իրենց տաբատներով, վերարկուներով ու գլխանոցներով միասին եւ զանոնք բոցավառ հնոցին մէջ նետեցին։

Թագաւորին սաստիկ հրամանին համաձայն, հնոցը այնքա՛ն բորբոքած էր, որ կրակը լափեց այն մարդիկը, որոնք Սեդրաքը, Միսաքը եւ Աբեդնագօն նետելու տարին։ Իսկ այս երեքը՝ Սեդրաքը, Միսաքը եւ Աբեդնագօն, կապուած վիճակով ինկան բոցավառ հնոցին մէջ, կը քալէին կրակին մէջ, եւ Տէրը՝ Աստուած կ'օրհնաբանէին ու կը ներբողէին։

Կրակին մէջտեղ կանգնած, Ազարիա սկսաւ աղօթել ու ըսել։—

«Օրհնեա՛լ ես, Տէ՛ր, մեր հայրերուն Աստուածը գովեալ եւ

փառաւորեա՛լ է անունդ յաւիտեան: Արդար ես մեզի հանդէպ ու վարմունքիդ մէջ, իրաւացի ես ու բոլոր գործերուդ մէջ, ուղիղ են ու գործածած կերպերդ եւ ճշմարիտ են դատաստաններդ: Արդարօրէն մեզ դատապարտեցիր ու հարուածներդ բերիր մեր գլխուն եւ մեր հայրերուն սուրբ քաղաքին՝ Երուսաղէմի վրայ: Իրաւացի կերպով եւ արդարօրէն այս բոլորը մեր վրայ բերիր՝ մեր մեղքերուն պատճառով, որովհետեւ մեղանչեցինք եւ անօրէնութիւն գործեցինք՝ քեզմէ երես դարձնելով եւ չմնաց մեղք որ չգործեցինք: Պատուիրաններուդ չհնազանդեցանք, չպահեցինք ու չգործադրեցինք մեզի տուած պատուէրներդ, որպէսզի մեզի բարիք դառնայինք: Հետեւաբար, ինչ պատիժ որ մեզի տուիր, ինչ որ մեզի ըրիր, արդար դատավճիռով տուիր: Մեզ յանձնեցիր անօրէն, ատելի եւ քեզ արհամարող թշնամիներու եւ աշխարհի ամէնէն անիրաւ ու չար թագաւորին ձեռքը: Եւ հիմա, նոյնիսկ մեր բերանը չենք կրնար բանալ, որովհետեւ մենք ու ծառաներդ, քեզ պաշտողներս, ամօթով մնացինք եւ նախատուեցանք: Սակայն ու անունիդ համար, մեզ ընդմիշտ մի՛ լքեր, մի՛ խզեր մեզի հետ կնքած ու ուխտդ, մեզ մի՛ զրկեր ողորմութենէդ: Յիշէ՛ խոստումներդ որ տուիր Աբրահամին՝ ու սիրելիիդ, Իսահակին ու ծառայիդ, եւ Յակոբին, որ ու սուրբ ժողովուրդիդ հայրը եղաւ. անոնց խոստացար իրենց սերունդները բազմացնել երկինքի աստղերուն պէս, ծովեզերքի աւազահատիկներուն նըման: Բայց այսօր, Տէ՛ր, ազգերուն մէջ ամէնէն փոքրաթիւը դարձանք եւ ամբողջ աշխարհի մէջ նուաստացանք մեր մեղքերուն պատճառով»: Հիմա ո՛չ իշխան ունինք ո՛չ մարգարէ ո՛չ առաջնորդող, չունի՛նք տեղ մը՝ որ քեզի մատուցենք մեր ողջակէզները եւ մեր զոհերը, ընծաները, խունկերը կամ երախայրիքները, եւ ու ողորմութեանդ արժանանանք: Բայց ընդունէ՛ զղջումնալից մեր սիրտը եւ խոնարհած մեր հոգին, այնպէս՝ ինչպէս պիտի ընդունէիր իբրեւ ողջակէզ մատուցուած խոյերն ու ցուլերը կամ բիւրաւոր պարարտ գառնուկները: Այսօր մեր զղջո՛ւմը թող ըլ-

լայ ֆեզի մատուցուած մեր զոհը, որպէսզի կարենանք կատարեալ ըլլալ ֆու դիմացդ, որովհետեւ ֆեզի ապաւինողը ամօթով չի մնար: Հիմա ամբողջ սրտով ֆեզի կը հետեւինք, ֆեզ կը պաշտենք եւ ֆեզ կը փնտռենք: Մեզ ամօթով մի՛ ձգեր, այլ՝ ֆեզի յատուկ ներողամտութեամբդ եւ առատ ողորմութեամբդ վարուէ մեզի հետ: Փրկէ՛ մեզ ֆու հրաշքներդ ցոյց տալով, եւ փառաւորէ՛ ֆու անունդ, Տէ՛ր: Թող ամօթով մնան անոնք, որոնք կը խորհին չարիք ընել ֆու ծառաներուդ. թող խայտառակուին, իրենց ոյժը կորսնցնեն եւ թող իրենց զօրութիւնը խորտակուի: Եւ թող ճանչնան, թէ միակ Աստուածը դո՛ւն ես, ո՛վ Տէր, որ ֆու փառֆովդ կը տիրես ամբողջ աշխարհի վրայ»:

Թագաւորին սպասաւորները, որոնք երեք երիտասարդները հնոցին մէջ նետած էին, անդադար հնոցը կը բորբոքէին՝ նաւթով, կուպրով, վուչով եւ չոր փայտով, այնպէս՝ որ բոցը քսան մեթրէն աւելի բարձրութեան հասաւ եւ հնոցին սահմաններէն դուրս գալով՝ այրեց չուրջը գտնուող Բաբելոնցիները: Բայց Աստուծոյ հրեշտակը իջաւ Ազարիայի եւ ընկերներուն քով հնոցին մէջ, եւ հնոցէն դուրս մղեց կրակին բոցը: Կարծես հնոցին մէջ ցօղի պէս թարմացնող հով մը փչեց: Իսկ կրակը բնաւ չմօտեցաւ անոնց, ո՛չ վնասեց, ո՛չ ալ նեղութիւն տուաւ:

Այն ատեն, երեքը միասնաբար սկսան հնոցին մէջ օրհնաբանել, գովաբանել եւ փառաւորել զԱստուած, ըսելով.

«Օրհնեա՛լ ես դուն, Տէ՛ր, մեր հայրերուն Աստուածը, գովեալ եւ գերազանցապէս փառաւորուած յաւիտեան: Օրհնեա՛լ է ֆու սուրբ եւ փառաւոր անունդ, գովեալ եւ գերազանցապէս փառաւորուած յաւիտեան: Օրհնեա՛լ ես ֆու սուրբ փառֆիդ ընծայուած տաճարին մէջ, գովեալ եւ գերազանցապէս փառաւորուած յաւիտեան: Օրհնեա՛լ ես ֆու արքայական գահիդ բազմած, գով-

եալ եւ գերազանցապէս փառաւորուած յաւիտեան: Օրհնեա՛լ ես դուն՝ որ բերովբէներուն վրայ կը նստիս եւ երկրին խորերը կը դիտես, գովեալ եւ գերազանցապէս փառաւորուած յաւիտեան: Օրհնեա՛լ ես դուն՝ որ երկնակամարին վրայ կը նստիս, գովեալ եւ գերազանցապէս փառաւորուած յաւիտեան:

Օրհնեցէ՛ք Տէրը, որ ձեզ ստեղծեց, ո՛վ արարածներ, օրհնեցէ՛ք Տէրը եւ փառաւորեցէք զայն յաւիտեան:

ԴՊՐ. ***Օրհնեցէ՛ք, գովեցէ՛ք եւ բա՛րձր արարէք ըզնա յաւիտեան:***

Օրհնեցէ՛ք, ո՛վ հահանաներ, օրհնեցէ՛ք Տէրը եւ փառաւորեցէ՛ք զայն յաւիտեան:

ԴՊՐ. ***Օրհնեցէ՛ք, գովեցէ՛ք եւ բա՛րձր արարէք ըզնա յաւիտեան:***

Օրհնեցէ՛ք, Անանիա՛, Ազարիա եւ Միխայէլ, օրհնեցէ՛ք Տէրը եւ փառաւորեցէ՛ք զայն յաւիտեան:

ԴՊՐ. ***Օրհնեցէ՛ք, գովեցէ՛ք եւ բա՛րձր արարէք ըզնա յաւիտեան:***

Որովհետեւ մեզ փրկեց մեռելներու աշխարհէն եւ մահուան ձեռքէն մեզ ազատեց. մեզ դուրս բերաւ այս բոցովառ հնոցէն, ազատեց մեզ կրակին մէջէն: Շնորհակալութիւն յայտնեցէք Տիրոջ որովհետեւ բարի է, որովհետեւ անփոփոխ է անոր սէրը: Օրհնեցէ՛ք դուք բոլորդ՝ Տէրը պաշտող սպասաւորներ, օրհնեցէ՛ք աստուածներու Աստուածը, օրհնեցէ՛ք եւ շնորհակալութիւն յայտնեցէք, որովհետեւ անփոփոխ է անոր սէրը»:

ՁԱՇՈՒ ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾ

Ընթերցում Պօղոս Առաքեալի Կորնթացիներու գրած առաջին նամակէն (15.1-11)

Եղբայրնե՛ր, կ՚ուզեմ ձեզի յիշեցնել այն Աւետարանը, որ իմ քարոզութեամբս ընդունեցիք եւ որուն հաւատարիմ կը մնաք։ Այս Աւետարանով ալ կը փրկուիք, եթէ զայն պահէք այնպէս՝ ինչպէս ես ձեզի քարոզեցի. այլապէս զուր տեղ հաւատացած կ՚ըլլաք։

Ես ձեզի փոխանցեցի այն հաւատքը, որ նախ ե՛ս ընդունեցի. այն՝ որ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ, ինչպէս Սուրբ գիրքերը կ՚ըսեն, թաղուեցաւ եւ երրորդ օրը յարութիւն առաւ, դարձեալ Սուրբ գիրքերուն համաձայն, ու երեւցաւ Պետրոսին եւ ապա տասնըմէկ առաքեալներուն։ Յետոյ երեւցաւ միատեղ խմբուած հինգ հարիւրէ աւելի հետեւորդներու. թէպէտ անոնցմէ ոմանք մեռած են, բայց չատերը ողջ են տակաւին։ Այնուհետեւ, երեւցաւ Յակոբոսին եւ ապա բոլոր առաքեալներուն։

Ի վերջոյ, բոլորէն յետոյ երեւցաւ նաեւ ինծի, վիժածիս։ Արդարեւ, առաքեալներուն մէջ յետինն եմ ես եւ արժանի իսկ չեմ առաքեալ կոչուելու, քանի Աստուծոյ եկեղեցին հալածեցի։ Բայց հիմա ինչ որ եմ՝ Աստուծոյ չնորհքին կը պարտիմ. եւ կրնամ ըսել՝ թէ Աստուծոյ ինծի տուած չնորհքը ապարդիւն չեղաւ, որովհետեւ բոլոր առաքեալներէն աւելի ե՛ս աշխատեցայ, թէպէտ ինչ որ ըրի՝ ես չըրի, այլ իմ մէջս գործող Աստուծոյ չնորհքը։

Սակայն կարեւոր չէ՝ ե՞ս քարոզեցի թէ միւս առաքեալները, որովհետեւ բոլորիս ալ քարոզածը նոյն Աւետարանն է, որուն դուք հաւատացիք։

ՇԱՐԱԿԱՆ Ա.Զ

Այսօր յարեաւ ի մեռելոց փեսայն անմահ եւ երկնաւոր. քեզ աւետիք խընդութեան հարան ի յերկրէ եկեղեցի. օրհնեա ի ձայն ցընծութեան զԱստուած քո Սիովն։

Այսօր անճառ լոյսն ի լուսոյ լուսաւորեաց զմանկունըս

քո, լուսաւորեա Երուսաղէմ, քանզի յարեաւ լոյս քո Քրիստոս. օրհնեա ի ձայն ցընծութեան զԱստուած քո Սիովն։

Այսօր խաւարն անգիտութեան հալածեցաւ երբեակ լուսովն. եւ քեզ ծագեաց լոյս գիտութեան յարուցեալն ի մեռելոց Քրիստոս. օրհնեա ի ձայն ցընծութեան զԱստուած քո Սիովն։

